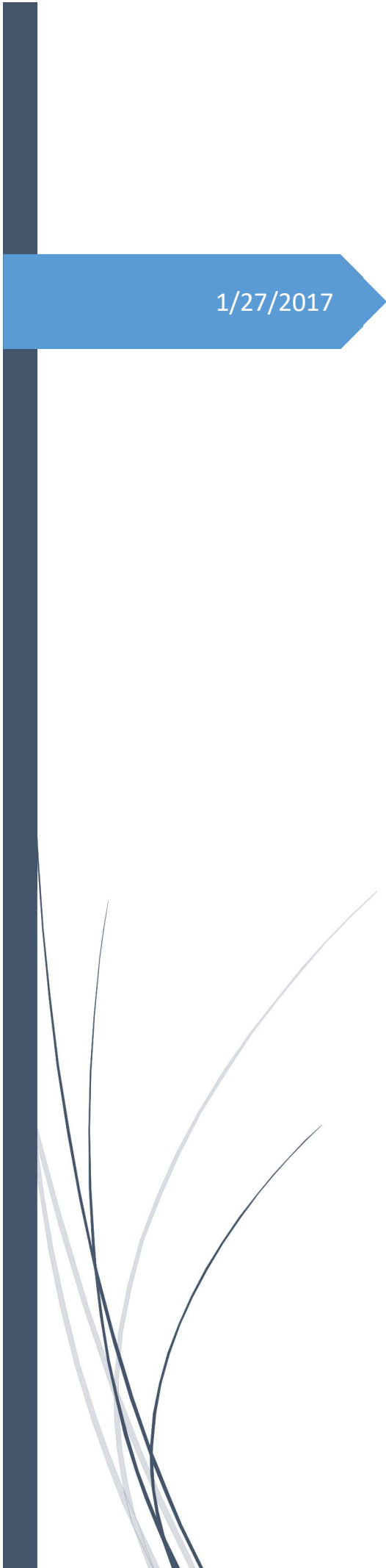

A thick dark blue vertical bar runs down the left side of the page. A blue arrow-shaped banner points to the right from this bar, containing the date '1/27/2017'. Below the banner, several thin, curved lines in shades of blue and grey sweep upwards from the bottom left corner.

1/27/2017

ZSM-werkwijze: Betekenisvol voor slachtoffers?

Een bachelorthesis waarin wordt
onderzocht of de ZSM-methode als
betekenisvol wordt ervaren vanuit de
ogen van slachtoffers

Jasper Snel
Studentnummer s1133381
European Public Administration

UNIVERSITEIT TWENTE, ENSCHEDE

Samenvatting

Dit is een onderzoek naar de betekenisvolle afdoening van ZSM-zaken in de ogen van betrokken slachtoffers. Voor dit onderzoek zijn enquetes en telefonische enquetes gehouden. Bovendien is de beleidsachtergrond van de ZSM-methode onderzocht, en is de ZSM-methode in historisch perspectief geplaatst. Uiteindelijk is er door gebrek aan respons niet genoeg te concluderen over de gehele slachtofferpopulatie. Wel wordt er aangeraden om slachtoffers sneller te informeren na de uitspraak van de Officier van Justitie in ZSM-zaken.

Contents

1. Introductie.....	1
2. Achtergrond.....	4
2.1 Historische achtergrond ZSM-werkwijze	4
2.1.1 Commissie Posthumus	4
2.1.2 Algemene rekenkamer: ‘Prestaties in de strafrechtketen’	4
2.1.4 Kamerbrief Minister van Veiligheid en Justitie 29 juni 2012.....	5
2.1.5 Programma versterking strafrechtketen (VPS)	5
2.1.6 Ongewenste uitstroom in de strafrechtketen.....	7
2.1.7 Conclusie historische achtergrond ZSM-werkwijze.....	8
2.2 ZSM-werkwijze	8
2.2.1. Strafrechtprocedure bij ZSM	8
2.2.2 Wettelijk kader	12
2.2.3 Strafrechtprocedure: een vergelijking tussen vroeger en nu.....	13
2.3 Probleemstelling en onderzoeksvraag	15
Onderzoeksvragen.....	16
3. Theorie.....	17
3.1 Literatuur	17
Ketensamenwerking.....	17
Conceptualisering betekenisvol	17
3.2 Hypothese	19
4. Onderzoeksmethode	21
4.1 Onderzoeksopzet.....	21
Enquêtes.....	21
Telefonische interviews.....	22
Sampling	22
4.2 Operationalisatie	23
Indicatoren	23
Items	25
4.3 Conclusie: Validiteit en betrouwbaarheid	28
Respondenten	28
Construct validiteit	28
Content validiteit.....	28

Externe validiteit	29
4.3.1 Opgetreden complicaties tijdens het onderzoek	29
5. Data	29
6. Analyse	38
6.1 Partijdigheid	39
Items partijdigheid	39
Schaal partijdigheid	43
6.2 Snelheid	46
Items Snelheid	46
Schaal snelheid	Error! Bookmark not defined.
7. Conclusie	48
Appendix.....	49
Appendix 1: Enquête	49
Appendix 2: Voorlopige hechtenis	64
Appendix 3: Samenvatting 'Beleid benaderen slachtoffers op ZSM'	65
Referenties	66

1. Introductie

In deze bachelorthesis wordt de ZSM-werkwijze belicht. Eerst een korte toelichting van de ZSM-werkwijze. ZSM staat voor Zo Snel, Slim, Selectief, Simpel, Samen en Samenlevingsgericht Mogelijk. De ZSM-werkwijze is een nieuwe juridische strafrechtsprocedure die is ingevoerd in 2012. De werkwijze is voor politie, justitie, Slachtofferhulp Nederland, de Reclassering en de Raad voor de Kinderbescherming. Deze juridische strafprocedure zou sneller moeten werken dan andere traditionele strafrechtsprocedures. Anders dan snelrecht of supersnelrecht komt er gedurende de ZSM methode geen rechter te pas aan het vormen van een oordeel. De Officier van Justitie, hier OvJ, fungeert als poortwachter voor de strafrechtketen. Hij treedt namelijk ofwel op in een min of meer rechtelijkere functie door de mogelijkheid te hebben een strafbeschikking voor te leggen aan de verdachte, ofwel als een doorverwijzer naar de rechter. Daarnaast werken de ketenpartners tegelijk in plaats van na elkaar. De politie en Slachtofferhulp Nederland werken op dezelfde locatie en parallel aan dezelfde zaken. Zij kunnen dan ook makkelijker informatie uitwisselen in bijvoorbeeld een overleg. De bedoeling is dat de afdoeningsbeslissing van de Officier van Justitie een zorgvuldige, snelle en betekenisvolle is.

De ZSM-werkwijze heeft implicaties voor interne en externe actoren in de strafrechtketen. Zo verandert er het een en ander aan de wijze waarop zaken worden afgehandeld voor politie, de Officier van Justitie en verandert de mate van betrokkenheid voor Slachtofferhulp Nederland. Als onderdeel van de externe actoren kunnen slachtoffers merken dat zaken vaker sneller worden afgehandeld, of dat er toch wel iets gebeurt met de aangifte. We staan in dit onderzoek dan ook even stil bij de veranderingen die de ZSM-werkwijze met zich meebrengt, en de implicaties dit heeft voor met name de slachtoffers. Vanuit de politie is er nieuwsgierigheid naar de verandering bij die externe actoren. Daarom heeft de politie ons gevraagd onderzoek te doen naar hoe externe actoren de ZSM-werkwijze waarderen. Verdachten laten zich in dit verband lastig onderzoeken, gezien zij hun recht op privacy willen waarborgen en er daardoor een slechte respons verwacht zou worden. In dit onderzoek zullen de implicaties van de ZSM-werkwijze voor slachtoffers dan ook uitvoerig beschreven en onderzocht worden. Er wordt middels een enquête een momentopname gemaakt van hoe slachtoffers de behandeling van hun aangifte waarderen, wanneer dit zich via de ZSM-procedure voltrekt.

Alhoewel de landelijke uitrol van de ZSM-werkwijze flinke implicaties heeft voor ons rechtssysteem, lijkt de ZSM-werkwijze in de media makkelijk ondergesneeuwd te worden door andere thema's

omtrent politie en justitie. Zo is er berichtgeving over hoge lonen in de politietop, de bezuinigingen die werden doorgevoerd, de hervorming naar een nationale politie, een politiemol, het lekken van informatie naar criminelen, het gebruik van bodycams, een hoog ziekteverzuim onder agenten, een hoge uitstroom van criminelen, een dalend of toch stijgend criminaliteitscijfer. En tegen deze achtergrond neemt het vertrouwen in publieke instanties en de democratie af. Een gevaar dreigt dat slachtoffers geen aangifte meer doen, omdat ze geen resultaten zouden verwachten. Dit zou kunnen komen door de hoge uitstroom van zaken uit de strafrechtketen, of de lange doorlooptijd van zaken uit de strafrechtketen. Een wezenlijk onderdeel, zoals we later zullen zien, om dit vertrouwen te behouden is de ZSM-werkwijze van politie en justitie door de doorstroomtijd te versnellen en de uitstroom te verkleinen (WODC, 2016). Het project is in 2012 gestart en is inmiddels landelijk uitgerold.

Allereerst zal in deze thesis de achtergrond van de probleemstelling beschreven worden. Hierin zal er een korte historische analyse plaatsvinden van hoe de ZSM-werkwijze tot stand is gekomen. Daarna zullen de karakteristieken van de ZSM-werkwijze beschreven worden. Bovendien zal er een wettelijk kader geschept worden, met de bevoegdheden van de Officier van Justitie. Vervolgens zullen we een vergelijking maken tussen de eerdere situatie van het strafrecht en de situatie van nu. Ten slotte wordt de stap gemaakt naar de sociale en theoretische relevantie van het onderzoek in de bredere context, en komen we tot de onderzoeksvraag.

Ten tweede bespreken we de stand van de literatuur omtrent verwante onderwerpen. ZSM is niet uitvoerig beschreven in de literatuur. Maar we kunnen ons onderzoeksprobleem wel plaatsen in een bredere context. Zo is er voor de betrokken organisaties een overgang van ketenafhankelijkheid naar een meer gelijkwaardige samenwerking. De Officier van Justitie heeft discretionaire ruimte om beslissingen te nemen, maar dan wel onder een tijdsdruk. Daarnaast heeft de Officier van Justitie een duale rol, namelijk accusitoir en inquisitoir. Bovendien wordt beschreven wat verstaan wordt onder het concept betekenisvol. Ook geven wij ons concept betekenisvol meer invulling. Ten aanzien van deze indicatoren, en voor de beantwoording van de onderzoeksvraag kunnen we vervolgens hypothesen opstellen.

Ten derde wordt de onderzoeksmethode behandeld. Hierin worden keuzes voor de onderzoeksmethode toegelicht. De operationalisatie van het onderzoek volgt. En ten slotte worden ook zwaktes van het onderzoeksmodel belicht.

Ten vierde worden de uitkomsten van het onderzoek weergegeven. Hierin ziet u samengevat wat de respondenten in de enquêtes hebben ingevuld.

Ten vijfde worden de gegevens geanalyseerd met behulp van SPSS. Er wordt getracht om statistische verbanden aan te wijzen. We kijken naar de invloed van karakteristieken van de ZSM-werkwijze op de visie van slachtoffers op de procedure. Slachtoffers kunnen, zoals we later zullen zien, binnen vier verschillende categorieën juridische procedures beoordelen.

Ten slotte zullen we de onderzoeksvragen beantwoorden. De impact van de gegevens wordt dan op waarde geschat. Besproken wordt in welke mate de zwaktes van het onderzoeksmodel, en de hoeveelheid respondenten invloed heeft op de mogelijkheid de vragen met zekerheid te kunnen beantwoorden. Vervolgens wordt er een terugkoppeling gemaakt naar de theorie, en volgen er eventuele aanbevelingen.

2. Achtergrond

In dit hoofdstuk zal de ZSM-werkwijze in context geplaatst worden. Eerst plaatsen we de ZSM-werkwijze in een historische context. Vervolgens zullen we de strafrechtprocedure bij de ZSM-werkwijze nader toelichten.

2.1 Historische achtergrond ZSM-werkwijze

2.1.1 Commissie Posthumus

Het rapport dat de Commissie Posthumus uitbracht uit opdracht van het Openbaar Ministerie in 2005 gaf aanleiding tot een discussie over de opsporings en vervolgingsfase in de strafrechtketen. De Commissie Posthumus, die aangewezen is door het Openbaar Ministerie ook wel OM, deed daar onderzoek naar in 2005 naar aanleiding van de opschudding die was veroorzaakt door blunderen van het Openbaar Ministerie en het Forensisch Instituut in de Schiedammer Parkmoord. Het juridische proces is onderzocht en men kwam tot de conclusie dat er een hoop fouten zijn gemaakt. De Commissie Posthumus beveelt aan dat de Officier van Justitie in zaken waarbij moord en doodslag een rol speelt meer tegengas zou moeten ontvangen, en dat er meer waarborgen moeten. Ook dienen de Officier van Justitie beter opgeleid te worden, en zouden er meer kaders moeten zijn voor de invulling van de taak van leider van het opsporingsonderzoek, met daarbij inachtneming dat hij een rol speelt en dat de rechter en de verdediging ook afhankelijk zijn van zijn handelen (Commissie Posthumus, 2005).

In de Schiedammer Parkmoordzaak was er sprake van tunnelvisie door de Officier van Justitie in kwestie, want er werd bewijsmateriaal stelselmatig genegeerd en achtergehouden tijdens zittingen. Bovendien was er materiaal verdwenen, en was er een communicatieprobleem en gebrek aan regie. (Commissie Posthumus, 2005).

2.1.2 Algemene rekenkamer: 'Prestaties in de strafrechtketen'

Toen kwam in 2012 de Algemene Rekenkamer met een rapport over de prestaties in de strafrechtketen. Onder andere de uitstroom is onderzocht. Onder uitstroom verstaan we zaken, die ongewenst niet behandeld worden., maar ook veel andere indicatoren voor hoe de strafrechtketen presteert. Echter, en de Algemene Rekenkamer legde nadruk op de uitstroom.

- De conclusies omtrent de uitstroom waren:
- Er is een onbekend hoog aantal ongewenste uitstroom
- Er is nauwelijks sturing op voorkomen ongewenste uitstroom

In absolute aantallen is in de opsporingsfase van veelvoorkomende criminaliteit de ongewenste uitstroom het grootst (Algemene Rekenkamer, Februari 2012)

Deze conclusies waren aanleiding voor de minister om programma's te starten onder de noemer 'Versterking strafrechtketen'. In 2014 heeft de algemene rekenkamer nogmaals advies gegeven over VPS. Er wordt vooral gewezen op dat er snel gedigitaliseerd moet worden.

2.1.4 Kamerbrief Minister van Veiligheid en Justitie 29 juni 2012

Naar aanleiding van de conclusies van het rapport van de Algemene rekenkamer in februari 2012 (Algemene Rekenkamer, Februari 2012), en naar aanleiding van het rapport van de WODC ook in februari, had de minister het programma versterking van de strafrechtketen opgestart. In de rapporten kwam naar voren dat de doorlooptijd erg lang was, en dat de uitstroom zeer hoog was. Vanuit de samenleving, vanuit de dader en het slachtoffer is er echter een wens naar een tijdige, correcte en zorgvuldige reactie. Door een betere sturing en informatievoorziening wordt gepoogd dit te behalen (Opstelten, 6 maart 2012).

2.1.5 Programma versterking strafrechtketen (VPS)

De minister van Veiligheid en Justitie, toen minister Opstelten, kondigde in juni 2012 het programma versterking strafrechtketen aan. Het programma wil de opsporing, vervolging en berechting van daders verbeteren. Het programma versterking strafrechtketen bestaat uit meerdere programma's om de praktijk te verbeteren. Hierbij een overzicht van de verschillende programma's. Er waren lopende programma's en nog te realiseren programma's in 29 juni 2012 (Opstelten, 29 juni 2012).

Een van de programma's dat wordt genoemd is het programma ZSM. ZSM is onderdeel van de opsporing, de vervolging en de berechting. Er wordt gepoogd om 'heldere reacties in eenvoudige zaken te realiseren: zichtbaar, merkbaar en herkenbaar voor daders, slachtoffers en hun omgeving.' 'Door een slimme, snelle en directe behandeling' wordt de 'heterdaadkracht en de slagvaardigheid' van de strafrechtketen versterkt. Er ontstaan ook 'selectieve, professionele en effectieve interventies aan de voorkant' (Opstelten, 29 juni 2012).

Ervaringen met snelrecht en supersnelrecht leidde tot het idee dat er ook zaken zijn buiten de grote openbare orde problemen, waarbij een snellere doorlooptijd mogelijk is. Anders dan ZSM, komt er bij snelrecht en supersnelrecht wel een rechter aan te pas, en is er een voorwaarde dat er een groot

openbare orde probleem aanwezig moet zijn. De doelstelling die was gesteld, was dat alle standaardzaken die zo binnenkomen binnen 4 weken worden afgehandeld (Opstelten, 29 juni 2012).

Er wordt nauw samengewerkt in het proces. De politie, het OM, de reclasseringbureau's, de Raad van Kinderbescherming, Slachtofferhulp Nederland en de advocatuur werken nauw samen. Binnen 6 uur na het verhoor wordt er gepoogd om een wenselijke interventie te formuleren, anders 3 dagen na inverzekeringstelling (Opstelten, 29 juni 2012).

In de brief wordt aangekondigd dat de pilotfase binnenkort afgerond zou worden. Ze hadden zes proeftuinen: namelijk de 5 grote steden en de Centrale Verwerkingseenheid OM. Er zijn bedrijfskundige onderzoeken verricht en die wijzen op een productievere wijze van afdoening, dus minder administratieve lasten, een kortere doorlooptijd door het voorkomen van het opstapelen van dossiers, minder kosten en meer betrokkenheid van medewerkers.

Een ander programma is het verhogen van het Presterend Vermogen van de Politie. Dit programma is betrokken bij de opsporing en vervolging. Het presterend vermogen moet ten eerste verhoogd worden door minder administratieve lasten, als onderdeel van het programma 'Minder regels, meer op straat'. Daarnaast worden processen-verbaal vereenvoudigd en verbeterd in kwaliteit, en ten slotte moet de heterdaadkracht verbeterd worden. Snel reageren op meldingen en burgers betrekken is daarbij van belang, en door middel van initiatiefteams zou dat bewerkstelligd worden (Opstelten, 29 juni 2012). Verwacht wordt door ons dat er hierdoor een hogere instroom zal komen van zaken waarbij de verdachte op heterdaad is betrapt, en dus dat er een hogere instroom komt bij de ZSM. Echter zal dit er ook voor zorgen dat de Officier van Justitie op basis van minder informatie beslissingen zal nemen. Later, in de theorie sectie en in de sectie verschil vroeger en nu gaan we hier verder op in.

Weer een ander aangekondigd programma was de Betere Opsporing door Sturing op Zaken (BOSZ). BOSZ is een computersysteem waarmee alle acties van begin tot eind in een zaak worden geregistreerd. Het sluit aan op het centrale computersysteem BVH (basisregistratiesysteem), gegevens worden automatisch overgezet. Implementatie ging in 3 fasen: Uitrol voor algemene zaken, uitrol voor ZSM zaken in juli 2013, daarna overige uitrol over het OM. Als functie is het vooral van belang dat het een 'zicht-op zakensysteem' is en dat het daarbij een oplossing biedt voor de 'plankzakendiscussie'. Politie en OM kunnen erbij, om sepotbeslissingen te verantwoorden of uit te leggen (Opstelten, 29 juni 2012).

Een laatste programma dat hier wordt genoemd is het programma Jeugd, en die omvat de hele strafrechtketen: van opsporing, vervolging, berechting naar executie. Het is gericht op het versterken van de communicatie tussen de ketenpartners. Ook wordt er gezocht naar ketenbrede casusoverleggen zoals in het Veiligheidshuis. Dat is dan een samenwerking tussen: Politie, OM, veiligheidshuizen, zittende Magistratuur (ZM), Raad voor de Kinderbescherming, bureau Jeugdzorg, NIFP (Nederlands instituut voor Forensische Psychiatrie) en de DJI (Dienst Justitiële Inrichting). Voor ZSM in de jeugdstrafrechtketen liepen pilots in Utrecht en Rotterdam (Opstelten, 29 juni 2012).

2.1.6 Ongewenste uitstroom in de strafrechtketen

Naar aanleiding van het programma verbetering Prestaties in de Strafrechtketen heeft Andersson Elffers Felix onderzoek gedaan naar de wijze waarop uitstroom in de strafrechtketen plaatsvindt, een ideaalplaatje voor 2016 naar type uitstroom en aanknopingspunten voor verbetering.

Er is uitstroom als een zaak doorstroomt naar een ketenpartner, of uit de strafrechtketen valt. De uitstroom is ongewenst als het niet voldoet aan wet en regelgeving, als het niet in het maatschappelijk belang is en als het doelmatig is. Ten slotte moet de uitstroom onderdeel zijn van bewuste keuzes, dus de bedrijfsvoering moet transparant geregeld worden (Andersson Elffers Felix, 20 maart 2013).

“Ongewenste uitstroom: uitstroom van zaken uit een deel van de strafrechtketen (opsporing, vervolging, berechting, executie) die niet heeft geleid tot een afdoeningsbeslissing waarmee de betrokkene een afdoening zoals straf, maatregel of sanctie is opgelegd of heeft ondergaan, terwijl de voorwaarden ((potentieel) voldoende bewijs, voldoende capaciteit en middelen in relatie tot de prioriteit die de aanpak van het criminaliteitsfenomeen heeft) hiervoor wel aanwezig waren.”
(Andersson Elffers Felix, 20 maart 2013)

De conclusie van het rapport is dat er 4 typen of wijze van uitstroom geclassificeerd kunnen worden:

- Er is geen sluitende verantwoording: Hoeveel zaken tov waarom. (capaciteitsprobleem)
- Bij de screening vallen zaken ongewenst uit omdat: het mensenwerk is en iedereen het anders doet en het zelfs per regio verschilt. Daarnaast trekt het OM zich dan soms terug, waardoor beslissingen worden genomen met minder inzicht
- Een andere mogelijkheid is uitval tijdens het onderzoek. Er is bijvoorbeeld geen verdachte of er zijn te weinig aangiftes gedaan
- Technische en beleidssepots. Als een berechting meer kost meer dan het oplevert, is er sprake van een technisch sepot. (Andersson Elffers Felix, 20 maart 2013)

2.1.7 Conclusie historische achtergrond ZSM-werkwijze

Concluderend zien we dat de ZSM-werkwijze is ontstaan als antwoord op de hoge uitstroom van zaken en dat het is ingesteld voor het verkorten van de doorlooptijden. Men zag kansen om dit toe te passen op heterdaadzaken, nadat er ervaringen zijn opgedaan met het snelrecht en supersnelrecht. Dit is ontstaan tegen de achtergrond van bezuinigingen en tegen de achtergrond van het wantrouwen van de bevolking jegens politie, justitie en andere overheden na de Schiedammer Parkmoord.

2.2 ZSM-werkwijze

2.2.1. Strafrechtprocedure bij ZSM

Aangifte

Eerst wordt er aangifte gedaan door het slachtoffer. De aangifte gaat naar de ZSM-selectietafel. Alles gaat in principe naar het ZSM-kantoor, op sommige specifieke zaken na zoals moordzaken en mensenhandel. Alle andere veelvoorkomende zaken worden via ZSM afgehandeld. Bij de selectietafel wordt vervolgens door de ketenpartners, dat zijn de politie, het OM, de reclassering, Slachtofferhulp Nederland en eventueel de Raad van Kinderbescherming gekeken of de zaak snel kan worden afgehandeld of een langer termijn traject in moet. Bijvoorbeeld wanneer de schade zeer groot is van het slachtoffer kan ervoor gekozen worden dit te doen. Maar ook als de bewijslast meer onderzoek vergt (Leferink, 2015).

Slachtoffer in ZSM na de selectietafel

Als de zaak wordt behandeld neemt de politie contact op met het slachtoffer. Er wordt een proces verbaal opgemaakt. Slachtofferhulp Nederland neemt daarnaast contact op met het slachtoffer. Slachtofferhulp Nederland behartigt de belangen van het slachtoffer. Volgens een samenvatting van een intern document van ZSM worden de slachtoffers op de volgende manier benaderd, deze staat weergegeven in Appendix 3.

Ten eerste neemt Slachtofferhulp Nederland de gevolgen van het delict op. Dit kunnen financiële gevolgen zijn, maar ook psychische, sociale of maatschappelijke gevolgen en fysieke gevolgen. Ten tweede worden de behoeftes in beeld gebracht. Er kan informatie verschaft worden, of de slachtoffer kan aangeven een contactverbod te willen. Ook kunnen andere instanties ingeschakeld worden voor het slachtoffer zoals Veilig Thuis. Ten derde wordt er volgens vast protocol informatie verschaft. Hier kunnen we denken aan informatie wat de ZSM-procedure inhoudt en dat de Officier van Justitie de gepeilde gevolgen in zijn beslissing wil meenemen. Ten slotte wordt gevraagd of de

gegevens gedeeld mogen worden met de Officier van Justitie en wordt er een e-mail met een samenvatting en informatie over ZSM naar het slachtoffer gestuurd.

Verloop voor verdachte vanaf aanhouding

Iemand kan verhoord worden als hij verdacht wordt van een strafbaar feit. Nachtelijke uren tellen niet mee waardoor een verdachte in totaal 15 uur verhoord kan worden. Iemand kan nog eens een extra 6 uur worden vastgehouden als een voorlopige hechtenis niet mogelijk is en iemand zijn identiteit nog niet duidelijk is.

Daarna kan iemand in inverzekeringsstelling worden gehouden (internet, betere bron nodig). Dit wordt door de Hulpofficier van Justitie bepaald en kan alleen onder bepaalde voorwaarden, zoals dat het delict erg genoeg is om in voorlopige hechtenis genomen te worden, dat hij de verdachte voor die beslissing gehoord heeft, dat het in het belang van het onderzoek is en indien de HovJ die beslissing genomen heeft. Dit duurt nog eens 3 dagen.

Daarna kan besloten worden de inverzekeringsstelling nog eens te verlengen met 3 dagen als de Officier van Justitie hier aanleiding toe ziet en de rechter-commisaris beslist of dit wel rechtmatig is (internetbron). De verdachte kan dus ook worden vrijgelaten. De verdachte kan ook voorgeleid worden aan de Officier van Justitie, die een strafbeschikking kan uitschrijven of een dagvaarding (Rijksoverheid, 2-10-2016a).

Recht op advocaat

Verdachten hebben recht op een advocaat voor raadpleging. Het is toegestaan voor een advocaat om bij het verhoor aanwezig te zijn, en om vooraf een bespreking te hebben van maximaal een half uur. De advocaat moet, indien er een prive-gesprek tussen de advocaat en de verdachte wordt gehouden, er binnen 2 uur zijn anders kan het verhoor alsnog beginnen zonder dat er verder gewacht wordt. Daarnaast heeft de verdachte het recht om de stukken in te zien.

Tijdens het verhoor mag de advocaat ten minste een keer onderbreken om iets te bespreken met de verdachte. De advocaat mag na het overleg de stukken inzien en aangeven of er onjuistheden zijn opgenomen.

Er zijn verschillen in de rechten en plichten tussen een verdachte die wordt opgeroepen om naar het politiebureau te komen en een verdachte die door de politie is meegenomen naar het politiebureau. Als een verdachte wordt meegenomen dan is een advocaat in de ernstigere gevallen gratis. Een

advocaat kost geld als het een lichte overtreding betreft. In het geval dat de politie iemand oproept om naar het politiebureau te komen voor verhoor, kost een advocaat altijd geld. Andere verschillen hebben betrekking op het al dan niet contact mogen opnemen met familie of huisgenoten, en op het wachten op een advocaat (Rijksoverheid, 2-10-2016b).

Het dossier

Over wat er na een verhoor gebeurt, wordt het volgende meedegegedeeld in de informatiebrochure die wordt uitgedeeld aan de verdachte.

In het dossier komt alle verzamelde informatie. Namelijk:

- Het verhoor
- Aangifte van het slachtoffer
- Getuigenverklaringen
- Adviezen van de Reclassering
 - o Geeft advies over de afhandeling op basis van het strafdossier, dus het proces verbaal over recidive
 - o Geeft daarnaast advies op basis van het Reclasseringsdossier (geschiedenis) mocht dat er zijn over recidive
 - o Kan een gesprek aangaan met de verdachte als daar aanleiding toe is
- Adviezen van Slachtofferhulp Nederland

Op basis van deze informatie komt de Officier van Justitie met een beslissing (Rijksoverheid, 2-10-2016b). Bij ZSM zijn der dus meerdere actoren betrokken om de Officier van Justitie te voorzien van informatie. Zij werken samen op het ZSM-kantoor.

Afhandeling zaak bij Officier van Justitie

De Officier heeft vijf mogelijkheden, namelijk seponeren, een strafbeschikking uitschrijven, dagvaarden, uitstellen of langer vasthouden.

De Officier van Justitie kan seponeren. Dit betekent dat verder strafvervolgning ophoudt. Er kunnen wel voorwaarden aan liggen, bijvoorbeeld in de vorm van een contactverbod. De gegevens worden door de politie en de Officier van Justitie wel bewaard.

Daarnaast kan er een strafbeschikking worden uitgeschreven. Dit is een geldboete, een taakstraf, een rijontzegging, en/of een gedragsmaatregel zijn (afkickkliniek of contactverbod). Dit kan meteen afbetaald worden op het politiebureau, op voorwaarde dat de verdachte met een advocaat heeft kunnen spreken. Als het is afbetaald, staat het zwart op wit en kan er geen bezwaar meer worden aangemaakt. Een verdachte kan vanaf dan vastzitten aan het strafblad. In het geval van een rijontzegging of een taakstraf vindt er een hoorzitting plaats. Dat kan ook een videoverbinding zijn.

Er kan een transactie worden aangeboden. Als de verdachte zich hieraan houdt voorkomt de verdachte verdere strafvervolgning. Dit kan een geldbedrag, schadevergoeding of afstand doen van inbeslaggenomen goederen. Als de verdachte dit niet accepteert, moet de verdachte voor de rechter verschijnen. Transactievoorstellen kunnen meteen voldaan worden.

Bovendien kan een verdachte voor de rechter worden gedagvaard. De datum, plaats en het tijdstip wordt dan bekendgemaakt aan de verdachte. De verdachte gaat dan een ander traject in dan via de ZSM-procedure. Tegen een dagvaarding kan geen bezwaar worden gemaakt, de verdachte wordt namelijk ergens voor aangeklaagd.

Daarnaast kan een zaak worden uitgesteld, of de verdachte langer worden vastgehouden. In sommige gevallen is er niet genoeg informatie voorhanden om een beslissing te kunnen maken. Als er meer informatie gewild wordt kan een verdachte in voorlopige hechtenis worden genomen. Als er dan nog meer tijd nodig is, kan een zaak in de zeven dagen bak belanden, wat inhoudt dat er extra tijd gebruikt wordt omdat er nog zaken onduidelijk zijn. Dit is door ons in de praktijk ondervonden. Te denken valt aan dat camerabeelden nog niet bekeken zijn of voorhanden zijn, of dat er nog geen volledig proces verbaal is opgemaakt (Pakes, 2001).

Ten slotte wordt er gemeld dat een dader een strafblad opgelegd krijgt indien hij een strafbeschikking of een transactievoorstel accepteert, en dat dit negatieve consequenties heeft voor het aanvragen van een verklaring omtrent gedrag (VOG) (Rijksoverheid, 2-10-2016b). Verdachten krijgen een strafblad voor een overtreding of een misdrijf. Voor een overtreding wordt het 5 jaar geregistreerd, maar voor een taakstraf of vrijheidsstraf 10 jaar. Voor een misdrijf dertig jaar of meer (Judex, 2-10-2016c).

Transactievoorstel

Het voorstellen van een transactie, wordt tijdens speciale zittingen van het OM gedaan, en is geen onderdeel van ZSM. Een OTP, Oproep ten Parkette, wordt gedaan met minderjarigen. Een TOM, Taakstrafzitting Openbaar Ministerie, wordt gedaan voor verdachten boven de 18 jaar. Een parketsecretaris doet dan tijdens de zitting vaak een strafvoorstel namens de officier van justitie.

Bij een TOM zitting kan maximaal 120 uur werkstraf opgelegd worden en dan alleen voor delicten waar niet meer dan 6 jaar gevangenisstraf op staat. Bij een OTP is dat 60 uur werkstraf.

Tijdens een TOM zitting zouden straffen lager zijn dan straffen die geëist worden in de rechtbank. Verder kunnen transacties meteen afgedaan worden.

Het verschil tussen TOM en een OTP is er verder niet, behalve dan dat de Raad voor de Kinderbescherming een advies uitbrengt over minderjarigen in zaken, samen met een strafadvies (Judex, 2-10-2016a).

Overigens is dit het verschil tussen een transactievoorstel en een OM-afdoening voor de verdachte:

- Als een verdachte een transactie niet accepteert is er een gang naar de rechter, bij de OM-strafbeschikking dient er binnen 14 dagen bezwaar ingediend te worden
- Bij een transactie is er geen schuldigverklaring als de verdachte het voorstel accepteert, bij een OM-afdoening wordt die opgelegd. Er wordt echter wel een strafblad gemaakt.
- De transactie is geen 'daad van vervolging', en een OM-afdoening wel (Judex, 2-10-2016b).

Na de beslissing van de Officier van Justitie

Na de beslissing van de Officier van Justitie wordt de beslissing uitgevoerd. Dit houdt dus in dat de dagvaarding wordt opgestuurd, of dat de verdachte zijn straf ontvangt onder toezicht van de Reclassering. Het Openbaar Ministerie heeft ook de taak om na de beslissing het slachtoffer schriftelijk in te lichten over uiteindelijke beslissing, voor de bron zie Appendix 3. De verdachte heeft daarna nog kans om bezwaar aan te maken tegen een strafbeschikking

2.2.2 Wettelijk kader

De wet OM-afdoening

In 2008 is de wet OM-afdoening ingevoerd. Bij deze wet is het voor de Officier van Justitie mogelijk geworden om straffen op te leggen. De Officier van Justitie kan de volgende straffen opleggen: een geldboete, een taakstraf en of bijzondere aanwijzingen zoals een rijontzegging of een contactverbod. De wet OM-afdoening maakt bij ZSM het snelle afhandelen van zaken voor de Officier van Justitie mogelijk. De Officier van Justitie mag geen vrijheidsontnemende straf opleggen. Wel mag de Officier van Justitie over zaken beslissen waar een gevangenisstraf opstaat (Wet OM afdoening, 7 juli 2006).

Recht op een eerlijk proces

Door sommigen wordt de OM-afdoening binnen ZSM als een oneerlijk onderdeel van een juridisch proces gezien. Zo stelt (Louwers, 2014) in zijn masterscriptie dat ZSM niet voldoet aan alle eisen van het Europese Verdrag van de rechten van de Mens. Er zou niet genoeg voorbereidingstijd zijn voor de verdachten, omdat er in 6 uur tijd geen fatsoenlijke verdediging kan worden voorbereid. Daarnaast zijn de processtukken niet openbaar en is de Officier van Justitie niet per se een onafhankelijke

rechter. De Officier van Justitie doet namelijk de intake en maakt daarnaast ook de beslissing. Deze dubbele rol, inquisitoir en accusitoir, bestond echter ook al voor het ZSM (Pakes, 2001). In een andere masterscriptie stelt (Hartjes, 2014) echter dat ZSM wel degelijk aan artikel 6 voldoet van het EVRM, echter is de advocatuur onvoldoende geregeld. Wij zijn echter van mening dat een verdachte altijd de mogelijkheid heeft om bezwaar aan te tekenen, en dat daarmee de gang naar de rechter verzekerd is. Als de verdachte hier echter niet van op de hoogte is gesteld door zijn advocaat, dan ontstaat er een incomplete informatievoorziening met mogelijk negatieve consequenties zoals een strafblad. Hieronder wordt het EVRM puntsgewijs weergegeven.

Een van de onderdelen die rechtvaardigheid kunnen waarborgen is het recht op een eerlijk proces. Het recht op een eerlijk proces is juridisch gezien vastgelegd in art. 6 van het EVRM, het Europees Verdrag voor de Rechten van de Mens. Om een eerlijk proces te zijn, moet het proces aan de voorwaarden voldoen die in het verdrag staan. Mocht er niet aan de voorwaarden voldaan zijn, dan is de uitspraak niet gezaghebbend. Voorwaarden voor een eerlijk proces zijn:

- Openbare behandeling van de zaak
- Door een onpartijdige, en onafhankelijk gerecht bij wet ingesteld
- Uitspraak openbaar, pers en publiek kan onder omstandigheden toegang ontboden worden
- De verdachte is onschuldig totdat het tegendeel bewezen is (inquisitoir karakter onderzoek)
- Aard en reden van beschuldiging duidelijk voor de dader
- De verdachte heeft tijd om zich voor te bereiden
- De verdachte heeft de middelen om zich voor te bereiden
- De verdachte heeft recht op een advocaat, en als hij die niet kan betalen gratis bijgestaan te kunnen worden
- De verdachte dient getuigen te kunnen ondervragen of op te roepen
- De verdachte dient een tolk te hebben tijdens de terechtzitting, mocht dat nodig zijn

2.2.3 Strafrechtprocedure: een vergelijking tussen vroeger en nu

Dossiers

Bij traditionele rechtszaken is de rol van het dossier in het principe van onmiddelijkheid vastgelegd, in het wetboek van Strafvordering. Alle informatie hoort verschaft te worden tijdens de berechting. Echter is dat in het Nederlandse systeem enigszins achterhaald, vanwege de wijze waarop het proces gaat. Alle gesproken informatie wordt verschaft, namelijk alle interviews en wat er gezegd wordt, en dit wordt opnieuw opgelezen in de rechtszaal, en daarnaast ook alle gedachten en bevindingen van de politie (Pakes, 2001).

Met de invoering van ZSM zijn de dossiers in verkorte vorm doorgestuurd. Zoals eerder aangegeven, omdat de processen verbaal gesimplificeerd zijn. Op basis van een samenvatting wordt uiteindelijk

proces verbaal opgemaakt. Dit verschilt van traditionele rechtszaken, waarbij processen verbaal volledig uitgewerkt zijn (Opstelten, 29 juni 2012). Een ander verschil is dat het slachtoffer nadrukkelijker wordt meegenomen in beslissingen van de Officier van Justitie.

Arrondissementsrechtbank

Vroeger werden de kleinere vergrijpen door een enkele rechter gedaan bij een Arrondissementsrechtbank. Tot zes maanden cel kan hij geven. Als het ingewikkelder wordt, dan komen er drie rechters bij kijken. Bij hoger beroep wordt het Gerechtshof ingeschakeld. Toen werd de inquisitoire rol wordt geïllustreerd door het feit dat de voorzittende rechter degene is die tijdens de zitting ondervraagt en onderzoekt. Deze rechter is degene die de verdedigende partij en de getuigen onderzoekt. Vaak van bevestigende aard: de rechter kent het dossier van te voren al. Er is op die manier een bescherming tegenover het teveel leunen op het dossier. In rechtzaken worden dan ook vaak getuigen gehoord, echter zijn dossiers leidend en daarmee het onderzoekende deel (Pakes, 2001).

Nu is dus het ZSM-kantoor verantwoordelijk voor het oppakken van kleinere zaken, en zijn ze ook in staat veel digitaal te doen bijvoorbeeld ook met een digibord. Verwacht wordt dat ze zo een grotere capaciteit kunnen draaien dan bij een arrondissementsrechtbank. Echter worden getuigen niet meer in een rechtzaak gehoord, en gaat een Officier van Justitie bij zijn oordeel volledig af op het dossier.

Schuld en heterdaad

Politieagenten kunnen iemand oppakken als er een redelijk vermoeden is. Iemand kan op heterdaad betrapt zijn of achteraf. Op heterdaad kan ook door een burger gebeuren (art. 53 Sv), die dan zo snel mogelijk de politie erbij haalt. Mocht een arrestatie na het delict worden gedaan, dan is toestemming nodig van de aanklager (art. 54 Sv). Arrestaties zijn alleen mogelijk voor delicten waarvoor voorlopige hechtenis is toegelaten, dat zijn ernstige delicten. Zie voor een volledige lijst van zulke delicten Appendix 2 (Pakes, 2001).

De huidige rechtstoestand van de definitie van redelijk vermoeden van schuld is inconsistent. Of mensen al dan niet kunnen worden aangenomen is soms vaag. Hierdoor worden sommigen vrijgesproken, omdat er niet genoeg reden was voor het oppakken van een verdachte, ook al heeft de verdachte bijvoorbeeld drugs op zak (Pakes, 2001). Voor politieagenten is het hierdoor wellicht lastig om te beslissen of ze iemand al dan niet moeten oppakken. Deze beslissingsruimte zou dan ook

discretionair genoemd kunnen worden. Het toezicht van de reguliere rechter op deze ruimte vervalt echter met een OM-afdoening of een transactievoorstel. Hierdoor wordt de situatie problematischer vanwege een gebrek aan controle in de strafrechtprocedure.

2.3 Probleemstelling en onderzoeksvraag

In deze paragraaf zullen we verder ingaan op de probleemstelling. Er zal aangegeven worden waarom dit onderzoek maatschappelijk en theoretisch gezien relevant is. Daarbij wordt de huidige stand van kennis betrokken. Uiteindelijk beschrijven we de hoofdonderzoeksvraag, en de deelvragen.

Maatschappelijke relevantie

De politie in regio oost-Nederland heeft te maken gehad met de invoering van de ZSM-methode in 2012. De ZSM-methode is er onder andere op gericht op betekenisvolle, zorgvuldige en snelle afdoeningsbeslissingen te creëren. Om te zien in hoeverre deze doelstelling behaald wordt, is er onderzoek nodig naar de waardering van externe actoren voor de afdoeningsbeslissingen die genomen worden binnen de ZSM-werkwijze.

Behalve dat we verwachten dat de ZSM-werkwijze invloed heeft op de wijze waarop verdachten gestraft worden, verwachten we dat het ook van invloed zal zijn op de slachtoffers. De snelheid zou een verandering kunnen geven in de waardering die slachtoffers hebben voor de strafrechtprocedure. Men zou kunnen zeggen dat een straf zijn betekenis verliest, als men er maandenlang op moet wachten. Want: 'Wat is de betekenis als er een wachttijd is van 9 maanden?' (Schagen, Renes, & Duijneveldt, 2013). De snelheid zou echter ook op een andere manier een invloed kunnen hebben op de afdoeningsbeslissing van de Officier van Justitie. Zo kan het zijn dat er simpelweg te weinig tijd is voor de Officier van Justitie om een zorgvuldige en betekenisvolle beslissing te nemen.

Wetenschappelijke relevantie

Tot nu toe zijn er niet veel case-studies te vinden, naar de ZSM-procedure als strafrechtprocedure. Dit kan komen doordat het een vrij nieuwe strafrechtprocedure is. De eerste reden zou daarom ook kunnen zijn dat er een beschrijving gegeven kan worden van de ZSM-procedure, en er daarmee een bijdrage geleverd wordt.

Er is al meer onderzoek gedaan naar de waardering van slachtoffers voor de ZSM-werkwijze. Hetzij dat het in een indirecte vorm is. Onder een enquête zijn medewerkers van Slachtofferhulp Nederland

gevraagd naar hun opinie over de ZSM-werkwijze. Volgens hen is de ZSM-werkwijze voornamelijk gericht op snelheid, boven andere factoren zoals hoe slachtoffergericht ZSM is. Toch heeft Slachtofferhulp Nederland een meer prominente rol gekregen door betrokken te worden in afstemmingsoverleggen, en door adviezen aan te leveren aan de Officier van Justitie. Slachtofferhulp Nederland inventariseert overigens ook de gevolgen en de wensen van het slachtoffer. Wat het verschil is in waardering voor slachtoffers voor en na de invoering van de ZSM-methode is nu niet duidelijk te maken. Het is echter wel mogelijk om de waardering van slachtoffers zelf op een directe manier te inventariseren.

Onderzoeksvragen

In deze bachelorthesis wordt dus onderzocht in hoeverre slachtoffers de nieuwe ZSM-methode als betekenisvol ervaren. De hoofdvraag ziet er dan ook als volgt uit:

In welke mate beïnvloeden karakteristieken van de ZSM-procedure het feit dat sommige slachtoffers van misdrijven de uitkomst van de ZSM-procedure als betekenisvol en andere slachtoffers de uitkomst niet als betekenisvol ervaren?

Om de hoofdvraag te kunnen beantwoorden, worden ten eerste de karakteristieken beschreven. De deelvragen zijn dan ook:

- Welke karakteristieken van de ZSM-procedure zouden de waardering slachtoffers voor de uitkomst kunnen bepalen?

Dan gaan we onderzoeken of respondenten deze karakteristieken ook herkennen. Zo komen we tot een idee in hoeverre de karakteristieken aanwezig zijn in de ZSM-procedure. Daarnaast proberen we te achterhalen in hoeverre slachtoffers de uitkomst betekenisvol vinden.

- In hoeverre zijn deze karakteristieken van de ZSM-procedure aanwezig vanuit het oogpunt van het slachtoffer?
- In hoeverre beschouwen slachtoffers de uitkomst van de ZSM-procedure als betekenisvol?

Ten slotte onderzoeken we het verband tussen de verschillende variabelen.

- In hoeverre kunnen we de karakteristieken van de ZSM-procedure koppelen aan een positieve of negatieve uitkomst in de ogen van slachtoffers?

In het volgende gedeelte wordt er gekeken naar hoe we de ZSM-procedure kunnen begrijpen vanuit een bestuurskundige theoretische achtergrond. Daarbij conceptualiseren we het begrip betekenisvol tot een handteerbaar en meetbaar concept. We spreken bovendien onze verwachting uit voor de uitkomst van de thesis.

3. Theorie

3.1 Literatuur

Ketensamenwerking

Bij ZSM is er sprake van een transitie van een systeem waarbij organisaties na elkaar werken naar een systeem waarbij organisaties naast elkaar werken. Volgens (Bekkers, 2007) is de samenleving steeds meer versnipperd en complex. Het laatste zou impliceren dat steeds meer informatie over verschillende aspecten moeten worden gebruikt. Daarnaast mist een keten een duidelijke regie, waardoor alle partijen hun eigen plan zouden trekken (Bekkers, 2007). In dat licht is ZSM een werkwijze waarbij verschillende publieke organisaties hun informatie samen delen om tot een oordeel te komen. De Officier van Justitie en de ZSM coordinator heeft een leidende rol.

In eerdere situatie bestond er een 'Sequential dependency', wat betekent dat er een afhankelijkheid bestond tussen de actoren na elkaar. Het dossier werd van instantie na instantie gestuurd. Nu is er sprake van een sequential parallel dependency, waarbij er meer partijen tegelijkertijd werken maar er toch nog sprake is van een keten. Echter is er nog steeds sprake van een keten: het OM moet het slachtoffer na de uitspraak formeel gezien informeren naar de beslissing en er zijn geen andere partijen die dat doen (Bekkers, 2007).

Conceptualisering betekenisvol

Centraal in dit onderzoek staat het begrip betekenisvol. Het begrip betekenisvol is echter over de loop der tijd van betekenis veranderd. We zullen deze betekenissen eerst even langslopen.

Vervolgens komen we tot een helder concept van betekenisvol.

Verschillende concepties betekenisvol

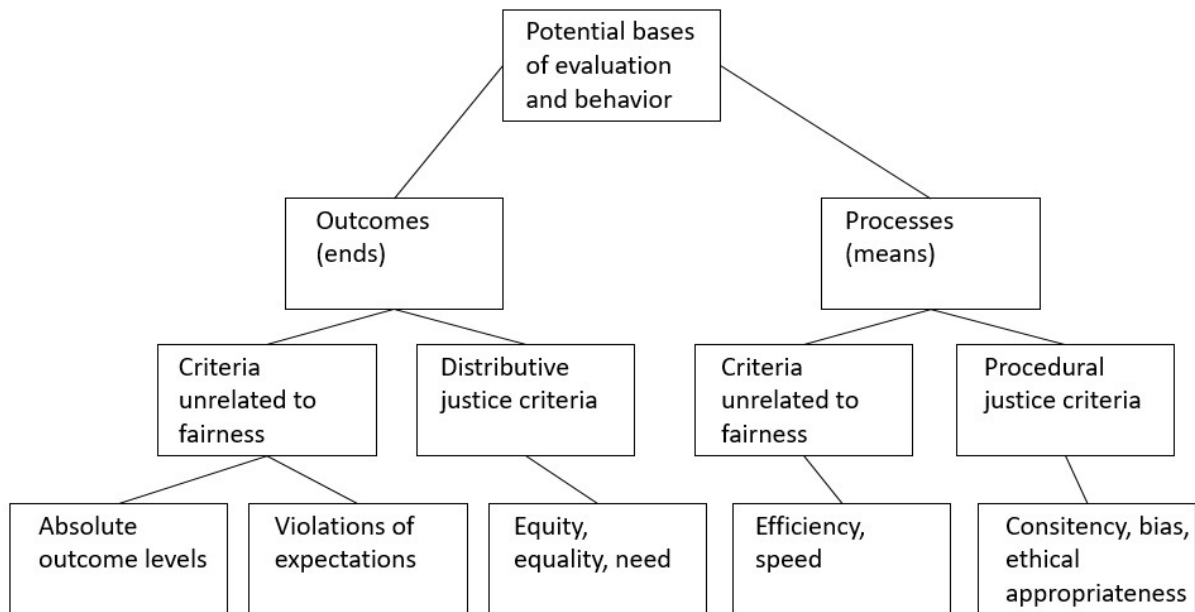
Wat betekenisvol is in de context van de ZSM-methode, is over de loop der tijd veranderd. Bovendien verschilt het per actor die het begrip gebruikt (WODC, 2016). Voor slachtoffers kan gecompenseerd worden betekenisvol zijn, voor daders is dat gecorrigeerd worden. Vanuit het standpunt van de maatschappij betekent dat misschien dat er 'harder' gestraft moet worden. Anders kan het ook zijn dat een uitspraak snel moet zijn, om betekenisvol te kunnen zijn. Nog andere betekenissen die

hieraan worden gekoppeld zijn: selectiviteit, zichtbaar zijn of merkbaar zijn (WODC, 2016). In die context heeft het meer een doel om aandacht te vragen of aanwezig te zijn. Hoe dan ook beschouwen we betekenisvol hier als iets dat door de externe actoren gekoppeld kan worden aan een uitspraak of voor het werk van de betrokken organisaties. Het is dan ook een vorm van waardering voor de uitspraak of voor het proces.

Over de wijze waarop juridische procedures gewaardeerd kunnen worden door actoren, valt (Tyler, 2006) hoofdzakelijk twee dingen op. Ten eerste zouden we de waardering van een actor kunnen beschrijven vanuit public choice theory. Public choice theory zegt dat burgers de neiging hebben de meest ideale uitkomsten te willen hebben. Burgers zijn op de korte termijn gericht op het behartigen van het eigen belang. Andere auteurs, aldus (Tyler, 2006), gaan nog verder en stellen dat actoren tevreden zijn voor hoeverre de belangen zijn behartigd naar de verwachting die de actoren hebben. We zien deze theorie dan ook als een bouwsteen voor ons concept van betekenisvol, in termen van effectiviteit.

Een andere wijze waarop juridische procedures gewaardeerd kan worden door betrokkenen, komt voort uit het gevoel van rechtvaardigheid. Politieke en juridische organisaties worden in deze distributive models gewaardeerd op basis van consistentie, vooringenomenheid of discriminatie (Tyler, 2006). We maken hier een onderscheid met de effectiviteit, aangezien we de wijze waarop en de beleefde waarden van slachtoffers willen onderscheiden van de effectieve uitkomst.

Tot slot kunnen we een onderscheid maken tussen hoe het proces, of hoe de uitkomst gewaardeerd wordt. Als we het proces beoordelen op basis van effectiviteit, komen we op andere uitkomsten dan als we de uitkomsten op effectiviteit beoordelen. Het model van Tyler staat hieronder weergegeven.

We zien dat er voor de 4 verschillende dimensies, verschillende waarderingscriteria zijn. Voor ons onderzoek zullen we proberen een selectie van deze criteria te meten om het overzichtelijk te houden. Deze criteria zijn samen de indicatoren die dan betekenisvol in de breedste zin van het woord meten.

3.2 Hypothese

Er zijn argumenten die de richting uitwijzen dat slachtoffers de ZSM-procedure meer gaan waarderen, maar er zijn ook argumenten die uitwijzen dat sommige slachtoffers de procedure minder gaan waarderen. We zullen deze nader bespreken.

Ten eerste kunnen we op basis van voordehandliggende redenen vooronderstellen dat slachtoffers het kunnen waarderen dat strafzaken eerder worden afgerond, en dat zij dus minder lang op antwoord hoeven te wachten. Op basis van snelheid verwachten we dan ook een goede beoordeling. Ten tweede verwachten we dat slachtoffers zich betrokken voelen bij het proces. Dit omdat Slachtofferhulp Nederland bij het ZSM-kantoor werkt om de belangen te waarborgen van het slachtoffer. De rol van het slachtoffer zou dus naar verwachting vaker mee worden gewogen in het oordeel, en er zal ook meer aandacht naar het slachtoffer gericht zijn.

Ten tweede verwachten we dat een parallele ketensamenwerking zal leiden tot een betere informatieuitwisseling, en daarmee tot een betere informatievoorziening voor de Officier van Justitie. Er zijn aanwijzingen dat het dossier versimplificeerd wordt, aangezien het dossier niet meer

zo uitgebreid is als bij traditionele rechtszaken (zie hiervoor Hoofdstuk 2). Echter wordt er een informatie voorzien die van verschillende partijen komt, waarbij overleg mogelijk is en er een meer gedegen oordeel gevormd kan worden in de bredere context. Als er bijvoorbeeld eerder problemen waren dan komt dat makkelijker aan het licht en kan er rekening mee gehouden worden. We verwachten dus dat er vaker een oplossing van het probleem gevonden wordt door de Officier van Justitie, waardoor de afdoening meer betekenis krijgt.

Aan de andere kant verwachten we dat slachtoffers wat meer verdeeld zijn over de uitspraak van de Officier van Justitie. Volgens (Fredrickson, 2016) nemen street-level bureaucrats echter coping strategies aan onder druk. Een street-level bureaucrat zou in eerste instantie rechtvaardigheidsnormen hanteren om dilemma's op te lossen, maar onder een tekort aan middelen zou men creatief moeten omspringen en gelden er andere normen. Onder tijdsdruk zou de Officier van Justitie dus minder sterke beslissingen kunnen nemen.

Nog een argument waarom de Officier van Justitie minder rechtvaardige beslissingen zou kunnen nemen, is omdat er een duale rol is weggelegd voor de Officier van Justitie. In eerste instantie leidt een Officier van Justitie onderzoek. Tevens is de Officier van Justitie echter een aanklager (Pakes, 2001), en is de Officier van Justitie de rechtspersoon die een straf kan opleggen op basis van de wet OM-afdoening. De onafhankelijkheid staat hiermee onder druk (Louwers, 2014). Hierbij moet echter wel genoemd worden dat de Officier van Justitie opgeleid is om onafhankelijkheid te kunnen waarborgen, en dat er kernwaarden zijn van het Openbaar Ministerie die zijn neergelegd in de 'Gedragscode OM'. Ook zijn er in internationaal verband gedragsregels vastgelegd met daarin de kernwaarden van de leden van het openbaar ministerie, met daaronder onafhankelijkheid, onpartijdigheid, deskundigheid en professionaliteit (Bauw, Böhler, & Westerveld, 2013). We denken dat deze waarborgen van de professie een dominantere rol zullen spelen in de oordeelsvorming van de Officier van Justitie dan zijn natuurlijke duale rol.

De uiteindelijke verwachting is dat de uitspraken zullen leiden tot wisselende waarderingen onder de slachtoffers. Sommigen zullen tevreden zijn vanwege de snelheid, en het gevoel hebben serieus genomen te worden vanwege de aandacht die er wordt gegeven, en de betere informatievoorziening die vanuit de ketensamenwerkingsvorm voortkomt. Anderen zullen ontevreden zijn omdat er onrechtvaardige beslissingen genomen kunnen worden door de tijdsdruk.

We hebben ZSM in een theoretische context geplaatst en we zijn tot een hypothese gekomen. De wijze waarop het onderzoek is opgebouwd, zal worden uitgewerkt in het volgende deel.

4. Onderzoeksmethode

In dit hoofdstuk behandelen we de gekozen onderzoeksmethode. Eerst zullen we de methode zelf toelichten, namelijk dat we gebruik maken van online enquêtes en van telefonische interviews. Vervolgens wijden we een deel aan een uitleg hoe we onze indicatoren meetbaar hebben gemaakt in de operationalisatie. Ten slotte bediscussieren we de validiteit en de betrouwbaarheid van onze onderzoeksopzet

4.1 Onderzoeksopzet

Om een relatie te kunnen leggen tussen kenmerken van de ZSM-methode en hoe slachtoffers de uitkomst van hun zaak ervaren, is er een meetinstrument nodig waarmee we slachtoffers kunnen horen van wie hun zaak via ZSM is afgehandeld. Daar zijn twee instrumenten voor gekozen: telefonische interviews en enquêtes. Deze methoden en hun karakteristieken zullen in de eerste paragraaf behandeld worden. Vervolgens wordt de respondenten groep besproken in case selection. Daarnaast is het van belang om te behandelen hoe de belangrijkste concepten, namelijk betekenisvol en de karakteristieken van de ZSM-methode, meetbaar zijn gemaakt. De operationalisatie wordt dan ook in de tweede paragraaf besproken. Ten slotte worden de zwaktes van het onderzoeksmodel blootgelegd in de vijfde paragraaf. De methode is waar mogelijk voorzien van waarborgen om de zwaktes te beperken.

Enquêtes

Enquêtes afnemen was de beste en meest haalbare onderzoeksmethode in ons geval. In de eerste plaats omdat het minder tijd kost dan een andere methode, zoals interviews. Er kan een grotere groep worden bereikt, en een eenduidige meetmethode worden toegepast. Ten tweede, waarbij er met interviews gevarieerd kan worden met vragen, en waarmee de betrouwbaarheid dus afneemt, neemt de betrouwbaarheid met enquêtes toe vanwege de eenduidige vraagstelling. Bovendien vallen er beter statistische conclusies te trekken uit de kwantitatieve gegevens, en kunnen er dan uitspraken gedaan worden over de gehele populatie. De enquête is toegevoegd in Appendix 1.

Er is gekozen voor een online enquête. De enquête was ook in te vullen met de mobiel, waardoor we hoopten meer respons te krijgen. We schatten de tijd voor het invullen ongeveer op een kleine 10

minuten. We hadden hierdoor een grote respons verwacht. Achteraf lijkt dit tegen te vallen. Een verdere uitwerking en de implicaties van een lage respons worden besproken in de paragraaf zwaktes van het onderzoek. Een verklaring die we hiervoor hebben,

Telefonische interviews

Naast de enquêtes zijn telefonische interviews gebruikt. Via de telefoon is de enquête afgenomen. Dit is, terwijl het onderzoek nog liep, een noodgreep geweest om extra respondenten te verzamelen. Omwille van de tijd wilden we een hogere respons in een korte tijd, en we hebben ondervonden dat de kans het grootst is respons te krijgen bij persoonlijk contact. In totaal zijn er zo 2 enquêtes ingevuld.

In de telefonische interviews is soms doorgevraagd naar de antwoorden. Deze vragen en antwoorden zijn verder niet gedocumenteerd, maar hebben wel geholpen voor de algehele beeldvorming. Aangezien dit onderzoek een verkennend karakter heeft, is een extra onderzoeksmethode des te beter voor een betere verstehende blik van het onderwerp. Het nadeel aan de verschillende wijze van meten, namelijk via de telefoon of online via een enquête, is dat er een risico bestaat dat de respondenten andere antwoorden geven vanwege de meetmethode. Toch hebben we ervoor gekozen de resultaten samen te voegen, vanwege het lage aantal respondenten.

Sampling

Voor ons onderzoek zijn respondenten geselecteerd door Slachtofferhulp Nederland. Slachtoffers werden aan het eind van het telefonisch gesprek met Slachtofferhulp Nederland gevraagd of ze mee wilden werken aan een onderzoek van de Universiteit Twente.

In ons onderzoek zijn dus alleen respondenten betrokken die hebben aangegeven mee te willen werken aan een onderzoek. Vanwege miscommunicatie dachten de slachtoffers eerst dat ze alleen aan een telefonisch interview mee zouden werken. We hebben echter online enquêtes gebruikt. Een andere miscommunicatie betrof de status van de zaken van onze respondenten. Wij hadden vooronderstelt dat de zaken van de respondenten al afgerond waren, maar dit bleek niet het geval te zijn.

Andere bedoelde en onbedoelde selectiecriteria zijn dat de respondenten uit Oost-Nederland komen, aangezien we Regio Oost hebben onderzocht, alleen volwassenen hebben onderzocht en dat

mensen die moeite hebben met het omgaan met computers en internet onze enquête misschien niet hebben ingevuld.

Al met al hebben we geen random sample van de algehele Nederlandse bevolking. De afspiegeling kan dus niet honderd procent overeenkomen. Echter, we verwachten wel dat onze respondenten tenminste een groot deel van de bevolking vertegenwoordigen. Mochten er uit deze thesis aanbevelingen komen, dan zullen deze aanbevelingen ten minste geldig zijn voor een deel van de bevolking, de sociale relevantie blijft daarmee nog staan. Echter, theoretisch gezien zou er gezocht kunnen worden naar een vergroting van de pool respondenten.

We onderzoeken ook achtergrondvariabelen van onze respondenten. Zo verkrijgen we meer inzicht in hoeverre onze respondenten een representatief deel zijn van onze bevolking.

4.2 Operationalisatie

In dit deel zullen we de operationalisatie verkennen van onze onderzoekopzet. Operationalisatie wil zeggen het meetbaar maken van concepten. Voor het concept ‘betekenisvol’ hebben we al de eerste stappen gezet, we hebben betekenisvol onderscheiden in vier dimensies namelijk rechtvaardigheid, effectiviteit, uitkomst en proces. Aan deze dimensies hebben wij verschillende indicatoren toegekend, naar voorbeeld van (Tyler, 2006). Echter, maken wij een selectie uit deze indicatoren om ons onderzoek te beperken, en dit bespreken we in de eerste paragraaf. Vervolgens zullen we bespreken hoe wij deze indicatoren gaan meten, en welke items we eraan toekennen. Ten slotte zullen we uitwiden over de opbouw van de enquête.

Indicatoren

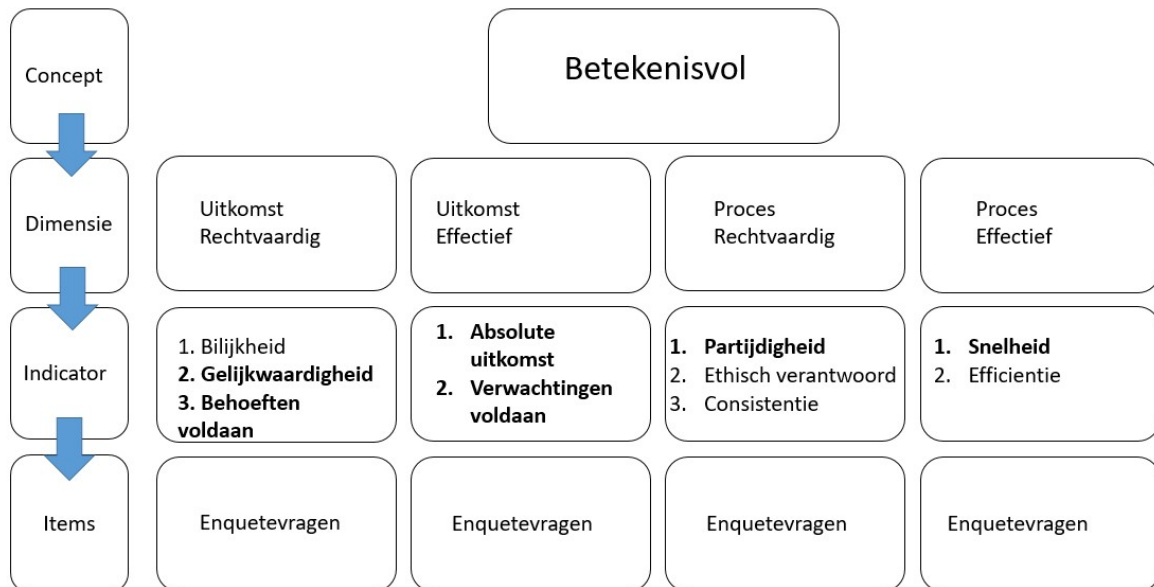
Het concept ‘betekenisvol’ hebben we tot nu ingedeeld in tien verschillende indicatoren. We denken hiermee de gehele betekenis van het concept te dekken. Niet alleen alle dimensies worden gemeten, maar ook de verschillende aspecten van die dimensies zijn zoveel mogelijk gedekt. Om echter alle indicatoren om te zetten in meerdere enquêtevragen, en om ook die weer allemaal te analyseren is echter onhaalbaar in het tijdsbestek van de bachelorthesis. Bovendien zijn er indicatoren waarvan we de relevantie in de context van de ZSM-werkwijze in twijfel trekken.

Voor en nadelen beperken aantal indicatoren

Aan de ene kant, zo zullen we zien, zullen we inleveren aan content validity als we onze indicatoren beperken, wat betekent dat we het hele spectrum van betekenissen van het concept betekenisvol meten. Aan de andere kant levert het weer een betere construct validity op, wat betekent dat onze meeteenheden de lading beter dekt. Ten slotte levert het naar verwachting ook een betere respons

op, omdat de enquête aanzienlijk korter wordt. We geven het construct van betekenisvol hieronder weer.

Construct betekenisvol

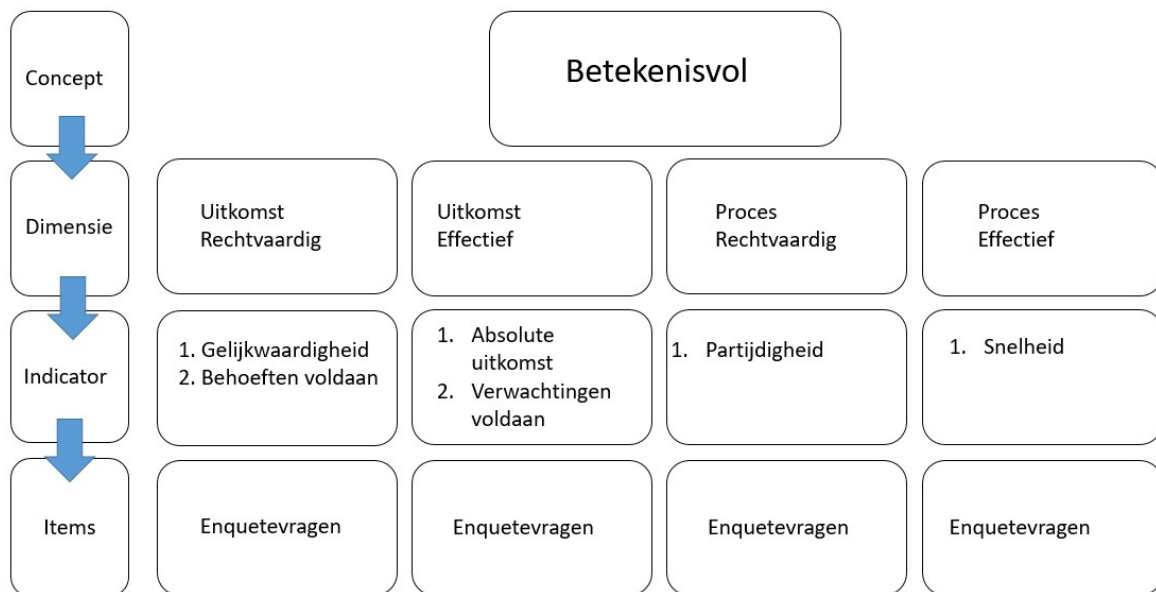

Keuze indicatoren

Ten eerste hebben we ervoor gekozen om ten minste een indicator uit elke dimensie te meten. Op deze manier verwachten we het minst in te leveren op onze content validiteit: immers hebben we over elke dimensie wel een meting. Over de breedte van de betekenis, leveren we op die manier weinig in.

Ten tweede hebben we ervoor gekozen om indicatoren die bij ZSM het minst van toepassing zijn, te schrappen. Zo hebben we de indicator consistentie geschrapt, omdat de beslissingen die er gemaakt worden tijdens het proces niet zichtbaar zijn. Daarnaast hebben we efficiëntie geschrapt. Een respondent wordt door de politie en door Slachtofferhulp Nederland een keer gebeld, maar verder is er weinig efficiënt wat het slachtoffer kan opmerken. Efficiëntie begint naar onze mening pas een rol te spelen bij veelvuldig contact, en dat is bij ZSM nou juist niet het geval. Daarnaast hebben we 'etisch verantwoord' ook geschrapt. Dat is een indicator waarbij ervanuit wordt gegaan dat de beslissingen, net als bij consistentie, bij de Officier van Justitie zichtbaar zijn, en dat zijn ze niet. Ten slotte hebben we bilijkheid geschrapt. Bijkelijkheid slaat op de mate waarin de uitspraak of uitkomst binnen het straatje past van het slachtoffer. We denken deze lading echter met de andere indicatoren te kunnen dekken. In het volgende deel bespreken we hoe we de indicatoren meetbaar maken door ze op te delen in items. Hieronder de gekozen indicatoren:

Construct betekenisvol

Items

De items zijn aspecten we naar vragen in enquêtevragen, en die tegelijkertijd de lading dekken van onze indicatoren. We hebben verschillende voorwaarden gesteld aan de items. De eerste voorwaarde is dat de vraagstelling en het aspect begrijpelijk moet zijn voor het publiek. Hierdoor zijn we genootzaakt geweest om termen zoals 'dagvaarden' of 'seponeren'. Ten tweede hebben we de vraagstelling zo eenduidig mogelijk gesteld. Ten derde hebben we de aspecten van de indicatoren gekoppeld aan mogelijke gebeurtenissen of situaties in de praktijk, zodat het toepasbaar wordt op ZSM. Zo hebben we niet gevraagd naar wat de respondenten vonden van de beslissing van de rechter, omdat het de Officier van Justitie is die de beslissing neemt. We nemen hieronder kort de items door.

Items gelijkwaardigheid

Gelijkwaardigheid dekt een deel van de lading van de rechtvaardigheid van de uitkomst. Het slachtoffer moet dus het gevoel hebben dat het slachtoffer is meegenomen in het oordeel van de Officier van Justitie, net als de verdachte. We kunnen echter het slachtoffer niet laten meekijken in het hoofd van de verdachte, dus we vragen het slachtoffer alleen of hij het gevoel heeft meegenomen te zijn in het oordeel van de Officier van Justitie.

We hebben drie items opgesteld, we hebben gevraagd in hoeverre ze het eens zijn met de stellingen:

- Mijn verhaal is voldoende gehoord
- Ik heb het gevoel dat mijn verhaal een rol heeft gespeeld in de uitspraak

Niet alleen dekken we op deze manier het horen van het slachtoffer, maar daarnaast ook of daar daadwerkelijk iets mee gedaan wordt.

Items behoeften voldaan

Behoeften voldaan is om precies te zijn een indicator die meet in hoeverre het slachtoffer tevreden is gesteld door de uitslag. We hebben de behoeften zo breed mogelijk genomen. Zo hebben we gevraagd of de slachtoffer een excuses heeft gewild, een gesprek, een schadevergoeding en of de zaak nu achteraf is afgedaan voor het slachtoffer. Of de zaak is afgedaan is wat ons betreft de breedste formulering van deze indicator. Als dat namelijk niet het geval is, is er kennelijk niet aan de behoeften voldaan van het slachtoffer. Daarmee zou dan weer niet aan de meest rechtvaardige uitkomst voldaan worden vanuit de ogen van het slachtoffer.

De volgende items hadden daar betrekking op, we vroegen de respondenten de volgende stellingen te beoordelen:

- Voor mijn gevoel is de uitspraak na de uitspraak afgedaan
- Ik had een excuses gewild
- Ik had gewild dat de dader zijn spijt had betuigt en dat ik het had gezien
- Ik had een gesprek met de dader gewild
- Ik heb meer schadevergoeding gevraagd dan dat ik gekregen heb
- Ik heb geprobeerd eruit te halen wat erin zat
- Ik heb er uiteindelijk uitgehaald wat er in zat

Item absolute uitkomst

Onder de absolute uitkomst wordt verstaan de strafmaat, en of die in de ogen van het slachtoffer de juiste is. Niet zozeer de rechtvaardigheid van de uitkomst staat centraal maar eerder of de uitkomst, de straf of dat het geseponneerd is en of het een uitkomst is die zin heeft. We hebben geprobeerd de vragen zo te stellen dat het geen betrekking heeft op het geschil tussen de dader en de verdachte, en de disbalans in rechtvaardigheid die daaruit is ontstaan. Eerder of de wijze waarop de straf zich heeft voltrokken de juiste is geweest in proportie en in zijn consequenties.

De volgende stellingen waren voorgelegd aan slachtoffers. Afhankelijk van of er gestraft was of niet is er beslissing of uitspraak gebruikt.

- Ik vond de hoogte van de straf voldoende
- Ik vind de straf zinvol
- De dader kan ervan leren
- Ik vond de uitkomst zinvol
- Ik denk dat de verdachte kan leren van deze uitkomst

Item verwachtingen voldaan

Bij het item of er aan de verwachtingen zijn voldaan, gaat het om net iets anders dan het item waarbij er aan de behoeften wordt voldaan. Verwachtingen is hier geformuleerd in termen van reele

verwachtingen. Dat wil zeggen verwachtingen over het soort straf dat gegeven wordt, en wat als gepast en normaal wordt beschouwd door een slachtoffer. Bij wijze van zou een ander dan een betrokkene hetzelfde gevraagd kunnen worden.

De volgende stellingen zijn voorgelegd.

- Ik vind de beslissing van de Officier van Justitie gepast
- De uitspraak van de Officier van Justitie lag voor mij binnen de verwachting
- Ik vond het soort straf passend voor wat de dader heeft gedaan

Item partijdigheid

Dit item dekt de lading van de waarding van het proces in termen van rechtvaardigheid. We hebben hier vragen gesteld over hoe slachtoffers dachten over de bevooroordeeldheid van de betrokken actoren in het proces. Aangezien slachtoffers te maken krijgen met politie tijdens het proces, hadden we daar vragen over gesteld, maar ook in het algemeen. Ze zijn allemaal zo geformuleerd, dat als er een 'mee eens' wordt ingevuld, er dan een positief antwoord uitkomt op partijdigheid. Dat wil zeggen dat de betrokken actoren dan onpartijdig zijn geweest in de ogen van het slachtoffer.

De stellingen hiervan zijn:

- De politie was onpartijdig
- Het proces is eerlijk verlopen
- Ik werd niet gediscrimineerd

Item snelheid

Ten slotte is er een item dat de snelheid dekt. Snelheid is in dit verband een erg breed begrip. Het is een onderdeel van het proces, en het slaat op effectiviteit in plaats van rechtvaardigheid, zoals eerder is uitgewerkt. Echter zijn er verscheidene indicatoren in het proces die men als snel of langzaam kunnen ervaren. Niet alleen de uitspraak kan snel komen of lang duren, ook de snelheid waarmee contact is opgenomen met het slachtoffer zou een rol kunnen spelen in de waardering. 'De uitspraak laat lang op zich wachten' is later toegevoegd, nadat we vernomen dat de zaken van de respondenten niet noodzakelijkerwijs afgerond waren.

De stellingen zijn dan ook:

- De politie heeft snel genoeg contact met me opgenomen na de aangifte
- Slachtofferhulp Nederland heeft snel genoeg contact met me opgenomen na de aangifte
- De uitspraak kwam snel genoeg voor mij
- De uitspraak laat lang op zich wachten

Nu zullen we overgaan tot de zwaktes en sterktes van onze onderzoeksopzet, en de implicaties voor de uitkomst van dit onderzoek. Tevens beschrijven we hoe complicaties die zijn tegengekomen invloed heeft op de betrouwbaarheid en validiteit.

4.3 Conclusie: Validiteit en betrouwbaarheid

Respondenten

Er is met deze respondentengroep een risico ten aanzien van de onderzoeksresultaten. Ten eerste omdat slachtoffers van misdrijven wellicht niet al te makkelijk zich open stellen over hoe ze echt denken hoe het gaat. Het zou kunnen zijn dat slachtoffers de betrokken instanties vooral in een positief daglicht willen gaan stellen, ook omdat hun zaken nog lopen. Tevens is er het risico dat slachtoffer gesteld zijn op hun privacy en voorzichtig zijn in het beantwoorden van de vragen. Hetzelfde geldt in dit verband voor de opkomst die laag kan zijn. Om dit te voorkomen is er in eerste instantie gedacht aan een online enquête. Niet alleen is dat laagdrempelig, het kan ook op eigen tijd en kan als anoniemer ervaren worden dan alternatieven.

Construct validiteit

Construct validiteit is een beoordelingscriterium om te beschrijven in hoeverre het concept dat de onderzoeker wil meten ook daadwerkelijk gemeten wordt met de betreffende methode. De belangrijkste risico's in dit verband zijn dat er vertaalslagen zijn gemaakt. Niet alleen is het construct uit het Engels vertaald, vervolgens zijn de indicatoren ook nog vertaald in gangbare hedendaagse taal. Bovendien zijn de indicatoren gemeten in de vorm van een stelling. Hoe iemand de stellingen invult is slechts een afspiegeling van wat er werkelijk speelt. Zo kan iemand er anders over denken dan het lijkt. Neutraal kan zo betekenen: niet van toepassing, maar ook dat iemand er positieve en negatieve gevoelens bij heeft. De positieve en negatieve gevoelens komen dan echter op geen enkele wijze boven water, en er kan tevens geen directe duiding aan gegeven worden. Concluderend is de construct validiteit niet al te sterk.

We hebben gepoogd om de duiding van de enquêteantwoorden te verhogen door ook een aantal telefonische interviews af te nemen, echter zijn deze niet gedocumenteerd. Daarnaast hebben we op basis van gesprekken met betrokken partijen zoals Slachtofferhulp Nederland over de praktijk geleerd.

Content validiteit

Content validiteit wil zeggen dat de gekozen meeteenheden het volledige spectrum meten van het concept dat ze moeten meten. Er kunnen dan dus geen elementen van een concept vergeten zijn of weggelaten zijn. We hebben onze conceptualisering ontleend aan (Tyler, 2006). Echter hebben wij sommige indicatoren geschrapt. Dit gaat dus ten koste van de content validiteit. Aan de andere kant kunnen we wel stellen dat de indicatoren meer van toepassing zijn op deze context. Bekenenisvol in de context van ZSM wordt dus wel goed gemeten.

Externe validiteit

Externe validiteit gaat over de vraag in hoeverre de uitkomsten generaliseerbaar zijn naar een grotere eenheid. Met andere woorden, mochten slachtoffers de uitkomsten over het algemeen als betekenisvol ervaren, dan zal dat in de rest van het land ook zo zijn. Een voorwaarde is dan dat de respondenten een geschikte afspiegeling zijn van alle slachtoffers in Nederland.

We verwachten niet dat de respondenten een goede afspiegeling zijn voor de rest van de slachtoffers in Nederland, of in regio oost-Nederland. Dit komt volgens ons door de selectiemethode. De respondenten zijn niet willekeurig gekozen, zij zijn aan het eind van telefonische contacten met Slachtofferhulp Nederland gevraagd mee te willen werken aan onderzoek van de Universiteit Twente over de opstelling van politie en justitie. Het zou goed kunnen zijn dat respondenten die nee zeggen tegen die vraag, andere ervaringen hebben dan respondenten die ja zeggen. Andere risico's zijn bijvoorbeeld demografische kenmerken, zoals de man vrouw verhouding, maar ook leeftijd en afkomst.

4.3.1 Opgetreden complicaties tijdens het onderzoek

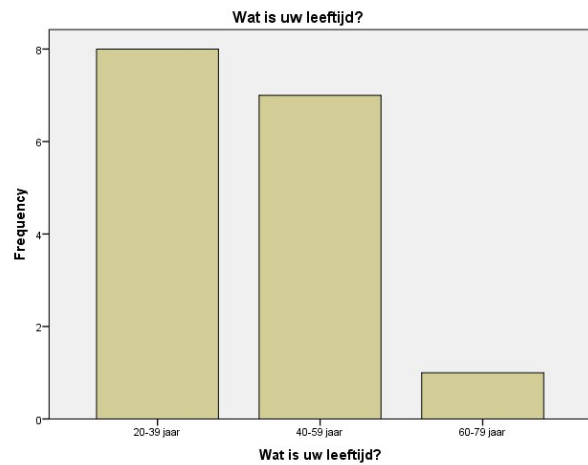
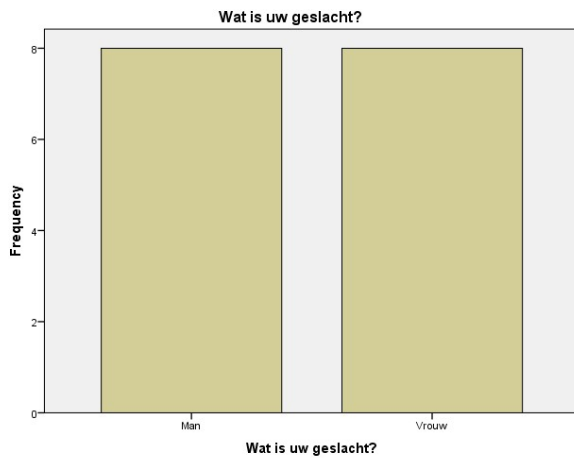
Ten slotte zijn er complicaties opgetreden tijdens het onderzoek. In eerste instantie was de online enquête afgestemd op respondenten waarvan de zaak al klaar was, en waarvan de respondenten wisten wat de uitkomst is geweest. Na vernomen te hebben dat de respondenten voor de uitspraak zijn gevraagd mee te willen werken, hebben we de vragen aangepast. Echter heeft dit de totale groep respondenten, die al marginaal was, nog eens marginaler gemaakt. Voornamelijk de opinie van slachtoffers over de uitspraak hebben we hierdoor niet goed kunnen meten. We laten de indicatoren die betrekking hebben op het beoordelen van de resultaten dan ook achterwege.

5. Data

Hier zullen de uitkomsten van de enquête gepresenteerd worden. De uitkomsten van alle vragen zullen na elkaar behandeld worden. De enquête staat in zijn geheel in Appendix 1. Bij alle uitkomsten zullen de frequenties weergegeven worden en het totaal aantal respondenten die een vraag heeft ingevuld.

Vraag 1 (Q1)

Bij vraag 1 zijn er 16 respondenten die hebben geantwoord. Dat is het maximale aantal. De helft was vrouw en de andere helft was man.

Vraag 2 (Q2)

Bij de leeftijd hebben we een aantal categorieën gemaakt. Hier de resultaten.

Vraag 3 (Q3)

In vraag 3 is er gevraagd wat de woonplaats is van de respondenten. Dit is een nominale variabele dus de antwoorden zullen onder elkaar weergegeven worden.

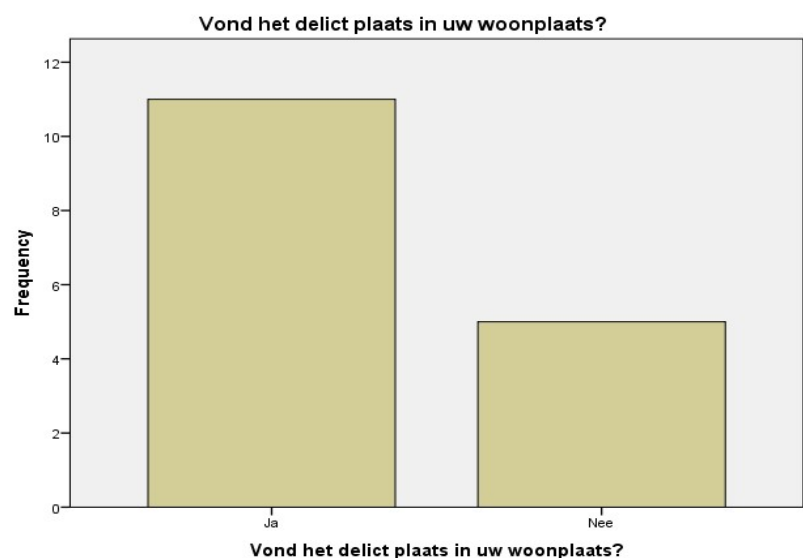
Case Summaries^a

	Wat is uw woonplaats?
1	Barneveld
2	Baarn
3	Borne
4	bredevoort
5	Haaksbergen
6	Apeldoorn
7	Ulf
8	Oldenzaal
9	Almelo
10	Enschede
11	Enschede
12	Arnhem
13	Apeldoorn
14	Wierden
15	Nijmegen
16	Arnhem
Total	N 16

a. Limited to first 100 cases.

Vraag 4 (Q4)

Er is gevraagd of het delict in de woonplaats van het slachtoffer heeft plaatsgevonden. Men kon ja of nee antwoorden.

Vraag 4b:

Deze vraag verscheen als het delict niet plaatsvond in de woonplaats van de respondent. Er werd gevraagd waar het dan wel plaatsvond.

Case Summaries^a

	In welke plaats vond het delict plaats?
1	Wageningen
2	Deventer
3	Braamt
4	winterswijk
7	Warnsveld
Total	N 16

Vraag 5 (Q6)

Hier vroegen we naar het soort delict. Dit is een nominale variabele, en meerdere antwoorden zijn mogelijk. Bij

‘Andersnml’ is ingevuld: ‘Discriminatie, smaad, laster, vernieling’

Statistics

	Delict - Beroving	Delict - Diefstal	Delict - Oplichting	Delict - Overval	Delict - Woninginbraak	Delict - Bedreiging	Delict - Mishandeling	Delict - Stalking	Delict - anders nml
N	Valid 1	7	2	0	1	2	5	2	2
Missing	15	9	14	16	15	14	11	14	14

a. Limited to first 100 cases.

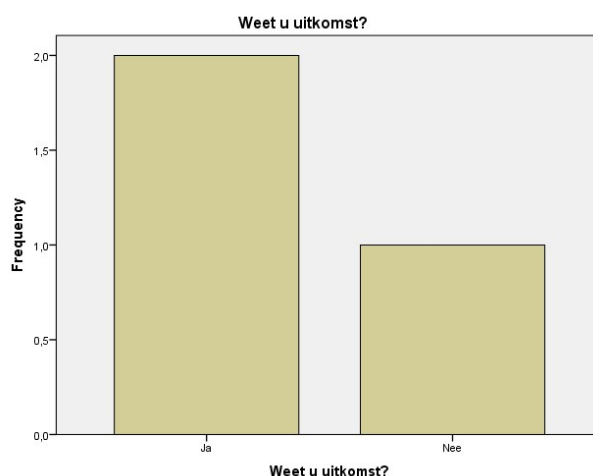
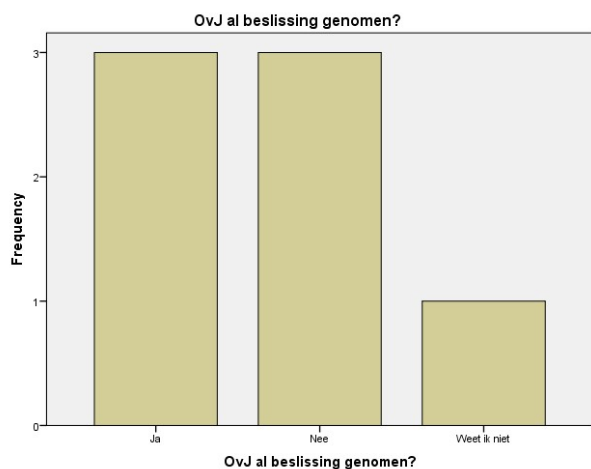
Case Summaries^a

	Delict - Beroving	Delict - Diefstal	Delict - Oplichting	Delict - Overval	Delict - Woninginbraak	Delict - Bedreiging	Delict - Mishandeling	Delict - Stalking	Delict - anders nml
1	-	-	-	-	-	-	1	-	-
2	-	-	-	-	-	-	-	1	-
3	-	1	1	-	-	-	-	-	-
4	-	1	-	-	-	-	-	-	-
5	-	1	-	-	-	-	-	-	1
6	1	1	-	-	-	-	1	-	-
7	-	-	-	-	-	-	1	-	-
8	-	1	-	-	-	-	-	-	-
9	-	-	-	-	1	-	-	-	-
10	-	-	-	-	-	1	1	-	-
11	-	-	1	-	-	-	-	-	-
12	-	1	-	-	-	-	-	-	-
13	-	1	-	-	-	-	-	-	-
14	-	-	-	-	-	1	-	-	1
15	-	-	-	-	-	-	1	-	-
16	-	-	-	-	-	-	-	1	-
Total	N 1	7	2	-	1	2	5	2	2

a. Limited to first 100 cases.

Vraag 6 (Q21)

Hier werd gevraagd of de Officier van Justitie al een vraag heeft genomen. De antwoordmogelijkheden waren ja, nee en weet ik niet. Omdat dit een nieuwe vraag is geweest, die

we later hebben toegevoegd, zijn hier 7 resultaten van.

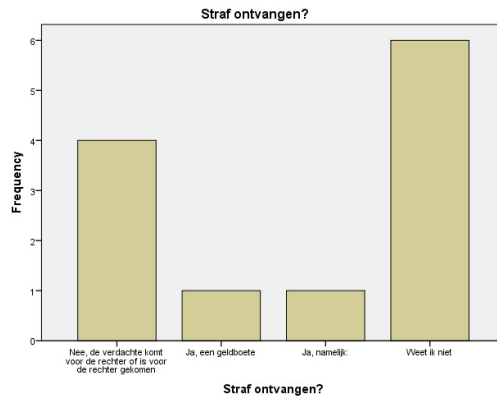
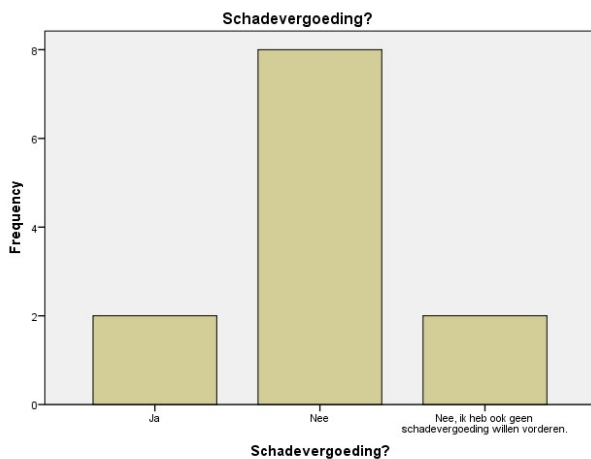
Vraag 6b (Q22)

Als de Officier een beslissing heeft genomen, werd gevraagd of de respondent de uitkomst ook weet. Hier zijn dus maar 3 resultaten van.

Vraag 6c (Q8)

Een vervolgvraag was of de respondent een straf heeft ontvangen. De antwoordmogelijkheden waren gaven ook de optie wat voor een straf er is ontvangen, of waarom er geen straf is uitgedeeld. Bijvoorbeeld omdat de respondent nog naar de rechter moet of is vrijgesproken. Omdat deze vraag in de oude versie altijd gesteld werd, is het aantal respondenten op deze vraag hoger. Bij 'ja namelijk' is ingevuld: Contactverbod.

Straf ontvangen?		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Nee, de verdachte komt voor de rechter of is voor de rechter gekomen	4	25,0	33,3	33,3
	Ja, een geldboete	1	6,3	8,3	41,7
	Ja, namelijk:	1	6,3	8,3	50,0
	Weet ik niet	6	37,5	50,0	100,0
	Total	12	75,0	100,0	
Missing	System	4	25,0		
	Total	16	100,0		

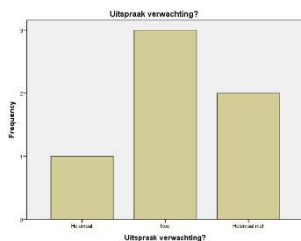
Vraag 7 (Q7)

Bij vraag 7 vroegen we of er een schadevergoeding is ontvangen. In de tweede versie van de enquête hebben we dit aangepast naar de vraag of er een schadevergoeding is gevorderd door de officier van justitie, en werd

de vraag alleen tevoorschijn gehaald als de Officier van Justitie al tot een beslissing is gekomen.

Vraag 8 (Q9)

In deze vraag vroegen we of de uitspraak van de Officier van Justitie naar verwachting is geweest. We stelden deze vraag alleen als er uit de vorige vragen bleek dat er een uitspraak geweest was, en in de

nieuwe versie alleen als de respondent kennis had genomen van de uitspraak.

Vraag 8b (Q10)

Dit is de vervolgvraag op de vorige vraag. Als de uitspraak niet naar verwachting was, werd gevraagd waarom de vraag niet naar verwachting was.

Case Summaries^a

	Niet verwachting? -Straf lager	Niet verwachting? -De schadevergo eding lager	Niet verwachting? -Anders namelijk	Niet verwachting? -Anders namelijk- TEXT	Niet verwachting? - De dader is onterecht vrijgesproken
1	.	.	1	Moet nog gebeuren	.
2	1	.	.		.
3	.	.	1	De verdachte moet nog voorkomen	.
4	.	.	.		.
5	.	.	.		.
6	.	.	.		.
7	.	.	1	Er is nog geen uitspraak gedaan	.
8	.	.	.		.
9	.	.	.		.
10	.	.	.		.
11	.	.	.		.
12	.	.	.		.
13	.	.	.		.
14	.	.	.		.
15	.	.	.		.
16	.	.	1	De uitspraak moet nog komen	.
Total N	1		4	16	

a. Limited to first 100 cases.

Vraag 9 (Q11)

In deze vraag werd gevraagd of de dader spijt had betuigt, zijn excuses had aangeboden, een schadevergoeding had betaald of een gesprek was aangegaan met het slachtoffer. We hebben deze vraag in de oude en nieuwe versie aan alle respondenten gevraagd.

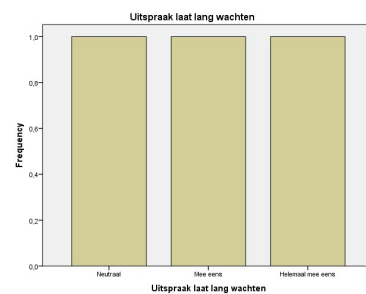
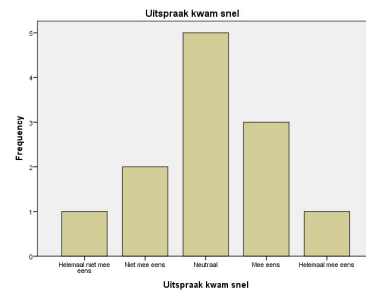
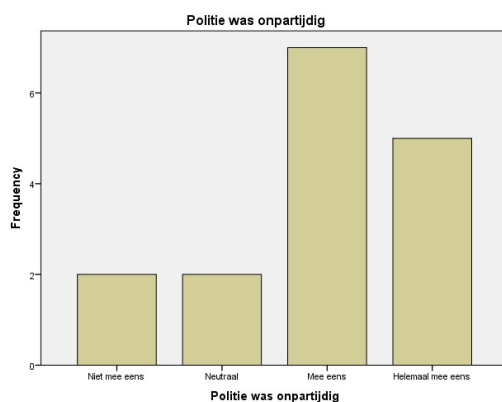
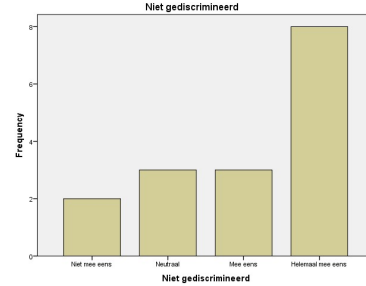
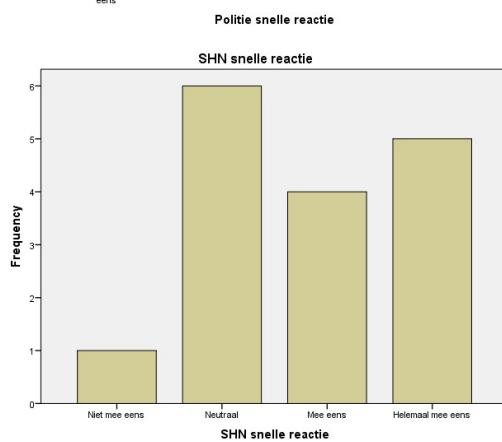
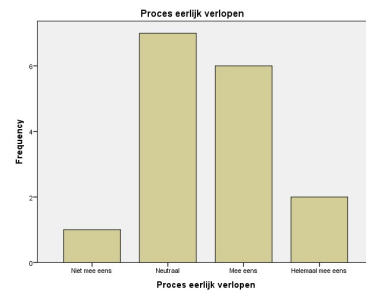
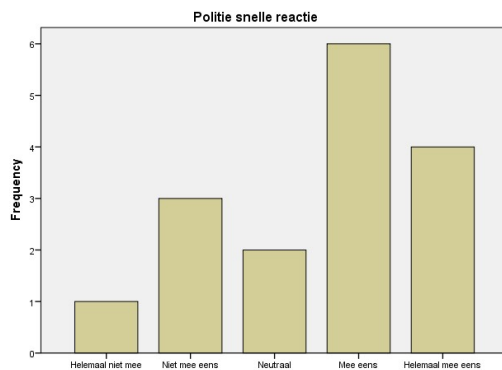
Statistics

	Verdachte spijt	Verdachte excuses	Verdachte schade	Verdachte gesprek
N Valid	1	1	1	0
Missing	15	15	15	16

Vraag 10 (Q12)

Vanaf deze vraag hebben we vragen gesteld aan de hand van Likert. We zullen ze hieronder 1 voor 1 weergeven. Van deze vraag hebben we alleen de laatste stelling aangepast in de nieuwe versie. Als

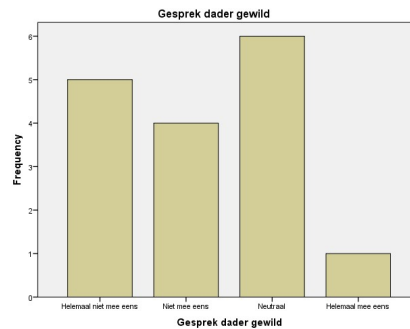
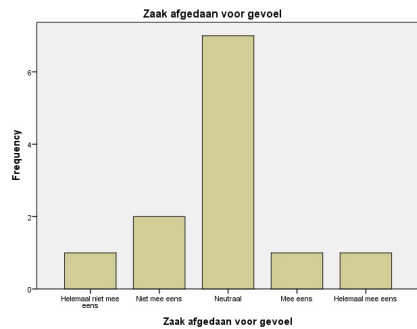
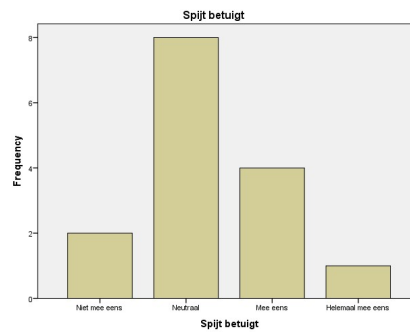
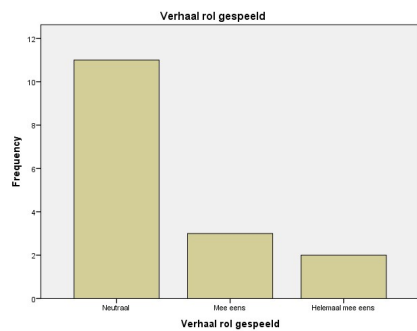
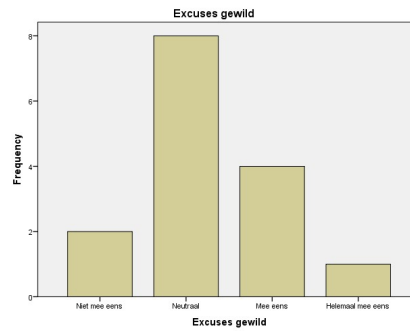
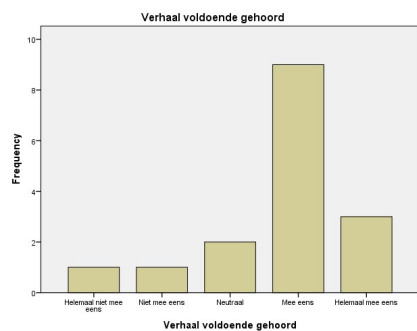
de uitspraak nog niet is geweest hadden we de stelling ‘de uitspraak laat lang op zich wachten’ in plaats van ‘de uitspraak kwam snel’ voorgelegd aan de respondenten. We hebben hier nog 16 respondenten, er is niemand afgehaakt.

Vraag 11 (Q13)

In deze vraag werden er stellingen geponeerd over de betrokkenheid van het slachtoffer en over wat het slachtoffer nog van de verdachte of dader had willen zien. ‘De verdachte had zijn excuses moeten

aanbieden' is alleen een stelling die voorgelegd werd aan respondenten die hadden ingevuld dat de

verdachte zijn excuses niet had aangeboden.

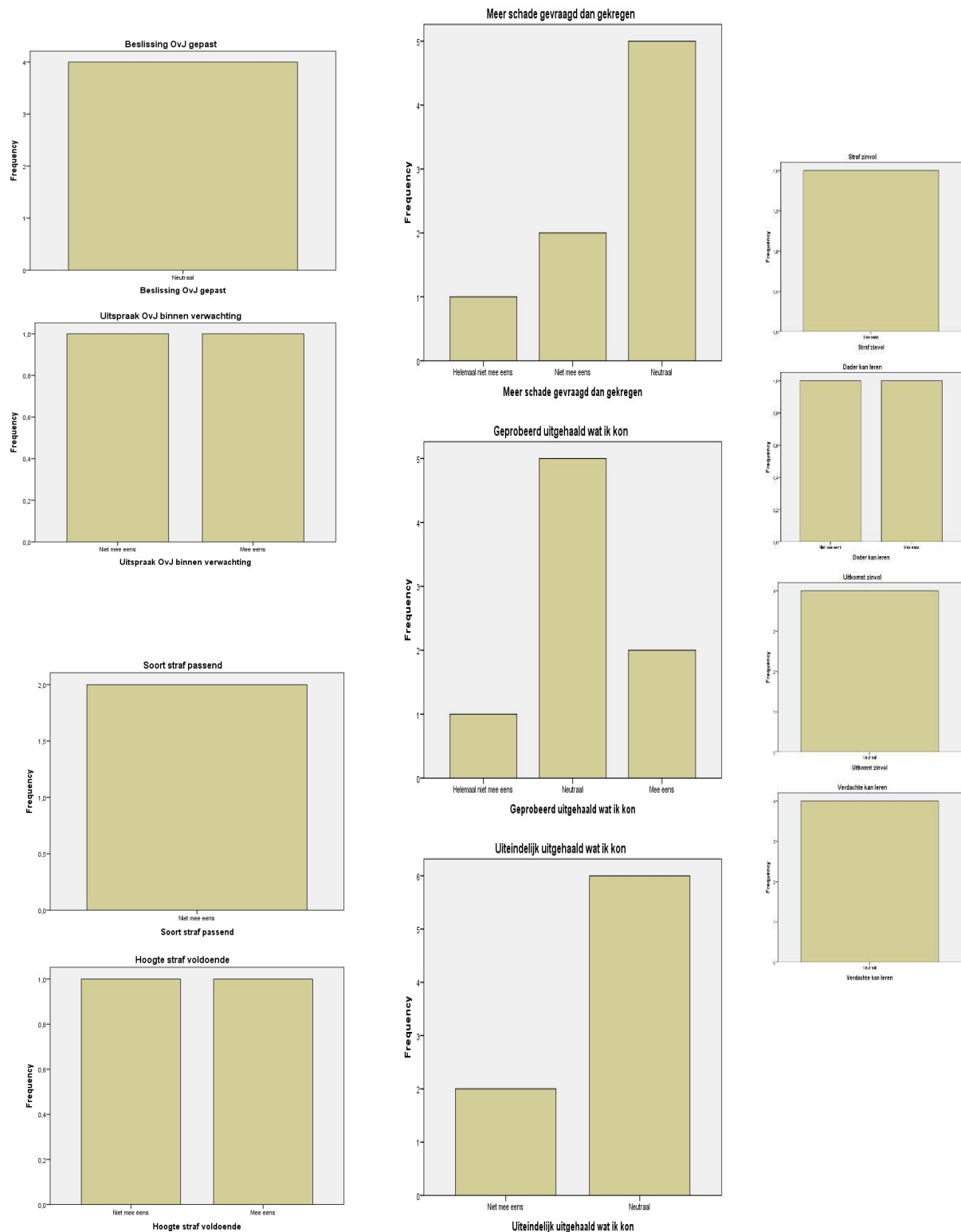
Vraag 12 (Q14)

De laatste serie vragen die relevant waren voor dit onderzoek. Voor deze vragen zijn er weinig respondenten. Sommige vragen, waarbij bewoordingen zijn gebruikt als 'beslissing' werden in de oude versie aan alle respondenten gesteld waarbij er geen straf was. Stellingen met de bewoording of strekking van 'uitspraak' werden gesteld als er een uitspraak was. In de nieuwe versie, werden vragen met

Descriptive Statistics

	N	Minimum	Maximum	Mean	Std. Deviation
Beslissing OvJ gepast	4	3	3	3,00	,000
Uitspraak OvJ binnen verwachting	2	2	4	3,00	1,414
Meer schade gevraagd dan gekregen	8	1	3	2,50	,756
Geprobeerd uitgehaald wat ik kon	8	1	4	3,00	,926
Uiteindelijk uitgehaald wat ik kon	8	2	3	2,75	,463
Soort straf passend	2	2	2	2,00	,000
Hoogte straf voldoende	2	2	4	3,00	1,414
Straf zinvol	2	4	4	4,00	,000
Dader kan leren	2	2	4	3,00	1,414
Uitkomst zinvol	4	3	3	3,00	,000
Valid N (listwise)	0				

'beslissing' alleen gesteld als respondenten daadwerkelijk weten wat de beslissing is geweest van de Officier van Justitie. Dit resulteert in een zeer laag respons in het aantal respondenten dat de uitspraak beoordeeld heeft. Wat betreft het vragen van schadevergoeding, en of respondenten eruit hebben kunnen halen wat ze konden, hebben we respondenten gevraagd waarbij de schadevergoeding van toepassing was.

Vraag 13-16 (Q15-Q16-Q17-Q18)

Deze resultaten zijn voor dit onderzoek niet relevant. Ze worden niet gebruikt in de analyse en zijn voor een medeonderzoeker.

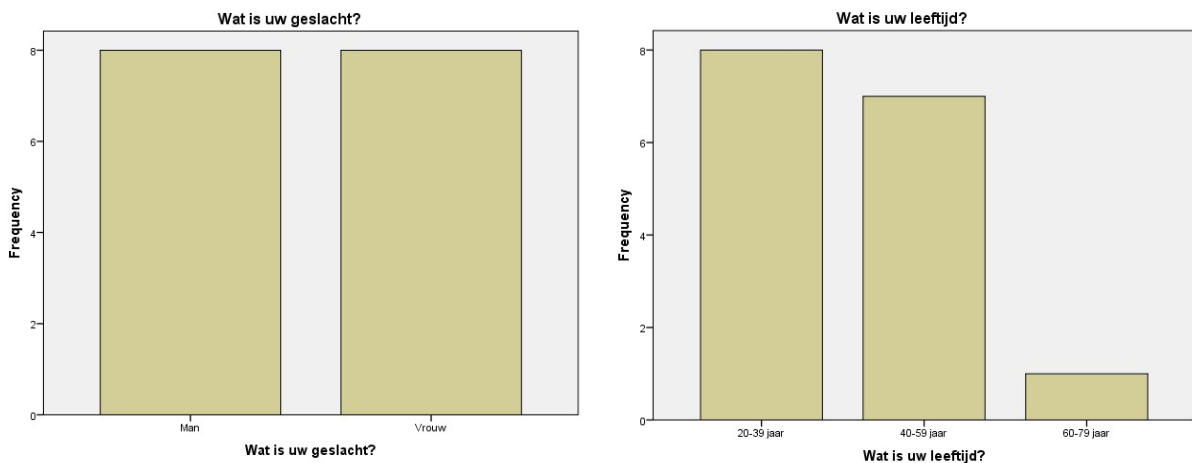
In het volgende hoofdstuk wordt de data geïnterpreteerd en geanalyseerd. Vervolgens worden er conclusies getrokken aangaande de verzamelde data.

6. Analyse

In dit hoofdstuk zullen we de verzamelde gegevens interpreteren. Voor elk van de verschillende indicatoren worden schalen gemaakt. Deze schalen behoren tot een van de dimensies van betekenisvol, die we eerder hebben uitgewerkt. De items op die schalen zullen besproken worden, en geïnterpreteerd. Eventuele problemen in de analyse worden daarnaast behandeld. Ten slotte komen we in het volgende hoofdstuk tot een conclusie. Eerst gaan we nog even in op de algemene achtergrond van de respondenten.

Algemene achtergrond

Eerst zullen we de leeftijd en het geslacht van de respondenten onderzoeken. Hierdoor kunnen we zien of het een enigszins representatief deel is van de bevolking.

We zien dat de man vrouw verhouding ongeveer gelijk is. Dit betekent dat we beïnvloeding van deze factor in onze analyse kunnen uitsluiten in onze analyse van de indicatoren. Daarnaast betekent het dat wij een representatief deel van de bevolking hebben wat betreft man vrouw verhouding, wat de generaliseerbaarheid versterkt.

Als we kijken naar het tabel waarin de leeftijd van de respondenten is weergegeven, zien we dat de meesten in de jongere categorie vallen. Slechts een respondent is ouder dan zestig jaar. Dit zou kunnen komen doordat oudere mensen wellicht minder bereidwillig zijn om te participeren in een onderzoek. Een alternatieve verklaring is, is dat ouderen niet handig zijn met internet. Het kan ook zijn dat ouderen minder vaak slachtoffer zijn van misdrijven. Al met al is dit slecht voor hoe representatief onze test is voor de bevolking.

In het volgende gedeelte bespreken we de geconstrueerde schalen. Elk van de schalen is gemaakt op basis van de items van onze verschillende indicatoren. Ze zijn hier schematisch weergegeven:

	Process	Uitkomst
Rechtvaardigheid	Partijdigheid	Gelijkwaardigheid Behoeften voldaan
Effectiviteit	Snelheid	Doelen slachtoffer voldaan Absolute uitkomst

6.1 Partijdigheid

Partijdigheid is een schaal die is gedefinieerd als dat het hoort tot hoe het proces wordt ervaren door de slachtoffers. Partijdigheid gaat over de mate waarin iets als rechtvaardig wordt beschouwd.

De items die hier onder zijn geschaard zijn:

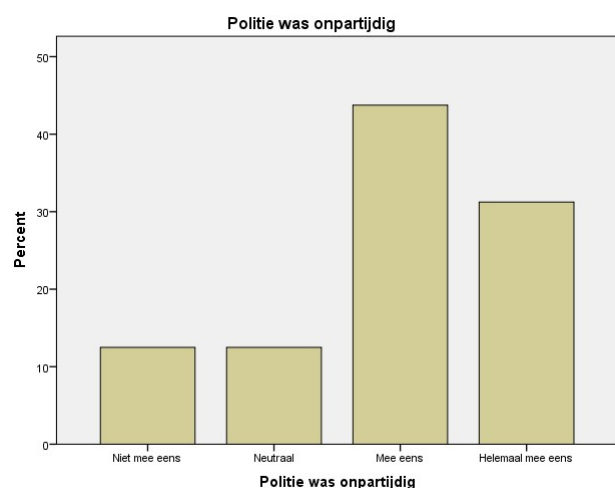
- De politie was onpartijdig (Q12_3)
- Het proces is eerlijk verlopen (Q12_4)
- Ik ben niet gediscrimineerd (Q12_5)
- Mijn verhaal is voldoende gehoord (Q13_1)

Items partijdigheid

Item: de politie was onpartijdig

Eerst bespreken we het item in het algemeen, daarna bespreken en interpreteren we de uitkomst. Dit item test of het slachtoffer een vermoeden heeft of de politie partijdig is geweest in het proces. Dit item is aan alle respondenten gesteld, en we hebben dus een maximale groep van 16 respondenten.

We zien dit dan ook als een item wat we kunnen meenemen op de schaal voor partijdigheid. We zouden kunnen zeggen dat het item negatief is geformuleerd, en dat het daarom voor de respondenten lastig was om in te vullen. Echter, hebben we de vragen allemaal zo gesteld dat ze allemaal dezelfde richting opwijzen, namelijk 'positief'. Dit

hebben we voor de start van de enquête nog aangepast.

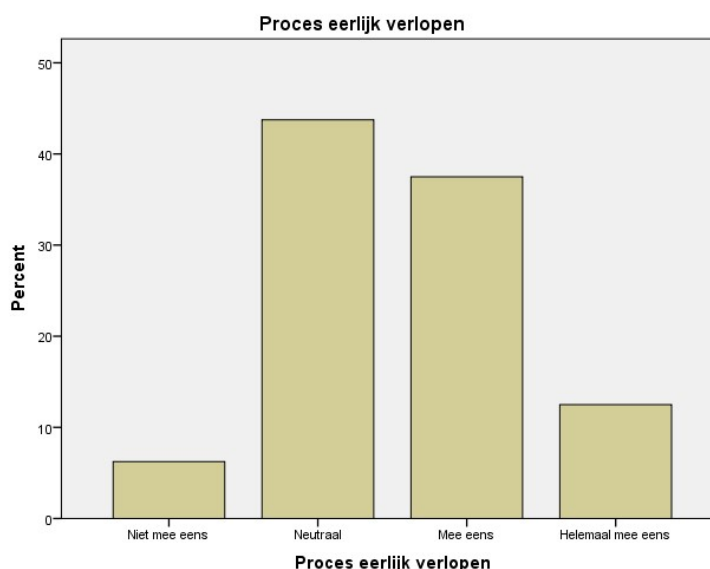
We zien dat een groot deel van de respondenten het ermee eens is of het er helemaal mee eens is, samen meer dan 70%. We denken dan ook dat slachtoffers het proces op basis van dit item als betekenisvol kunnen ervaren.

Politie was onpartijdig

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Niet mee eens	2	12,5	12,5	12,5
	Neutraal	2	12,5	12,5	25,0
	Mee eens	7	43,8	43,8	68,8
	Helemaal mee eens	5	31,3	31,3	100,0
	Total	16	100,0	100,0	

Item: het proces is eerlijk verlopen

Dit item is een andere manier van verwoorden of er iemand in het proces partijdig is geweest. Dat het proces eerlijk verloopt raakt aan de rechtvaardigheid van het proces. Als het slachtoffer een idee heeft gekregen van dat het niet eerlijk verloopt, zoals dat iemand wordt voorgetrokken, of dat de persoon niet wordt geloofd of dat hij niet mocht uitpraten, dan is dat een reden om het aan te geven. Samen met de andere items is het een indicator voor de rechtvaardigheid van het proces waar we een schaal van kunnen maken. We hebben dit item aan alle respondenten gevraagd.

We zien dat veel respondenten hier neutraal hebben ingevuld. Er wordt vermoed dat dit komt omdat het proces bij de meeste respondenten nog niet volledig is afgerond. Of een proces volledig is afgerond kan bepalen hoe iemand over het proces wil denken. Een andere verklaring is dat veel respondenten niet weten of het proces eerlijk is verlopen. De slachtoffers komen in contact Slachtofferhulp Nederland en door de politie, maar er is geen rechtszitting bij ZSM. Overigens is een groot deels het er ook mee eens, en het lijkt er daarmee op dat de processen eerlijk zijn verlopen voor hoever de respondenten weten. Er is ook een enkeling die het proces niet eerlijk

vond. Van deze persoon kunnen we niet weten waarom, wellicht heeft hij zijn zin niet gekregen, of anders is deze persoon misschien niet geloofd.

Proces eerlijk verlopen

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Niet mee eens	1	6,3	6,3	6,3
	Neutraal	7	43,8	43,8	50,0
	Mee eens	6	37,5	37,5	87,5
	Helemaal mee eens	2	12,5	12,5	100,0
	Total	16	100,0	100,0	

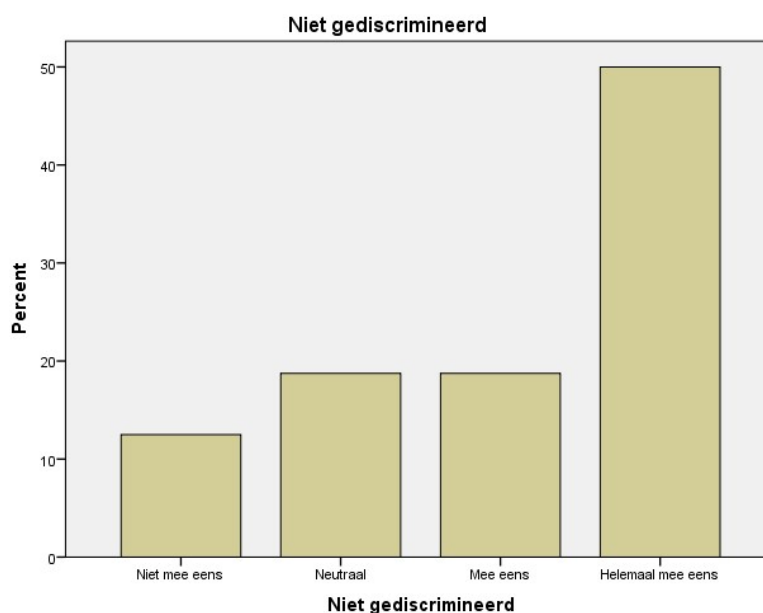
Item: Ik werd niet gediscrimineerd

Dit item zou het gevoel naar verwachting sterk kunnen beïnvloeden, of het proces al dan niet rechtvaardig is verlopen. Discriminatie is een veronderstelling waarbij een vooringenomen partijdigheid wordt geïnsinueerd. Daar zou men niet van af kunnen wijken. Dit lijkt ons daarom een items die sterke effecten laat zien ten opzichte van andere items. We denken dat discriminatie een onderdeel is van de

rechtvaardigheid van het proces, waaronder de wijze waarop beslissingen worden genomen en beelden worden gevormd. Indirect heeft dit effect op de uitkomst. Ook deze vragen zijn gesteld aan alle respondenten.

Zoals verwacht is er een sterke reactie van de respondenten,

aan de kant van dat ze niet vinden dat ze gediscrimineerd worden. Ook deze heeft dus een positieve uitkomst, al is er opnieuw een enkeling die het er niet mee eens is. Het zou goed kunnen dat dit dezelfde respondent is die op de andere items van deze schaal hetzelfde antwoord geeft.

Niet gediscrimineerd

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Niet mee eens	2	12,5	12,5	12,5
	Neutraal	3	18,8	18,8	31,3
	Mee eens	3	18,8	18,8	50,0
	Helemaal mee eens	8	50,0	50,0	100,0
	Total	16	100,0	100,0	

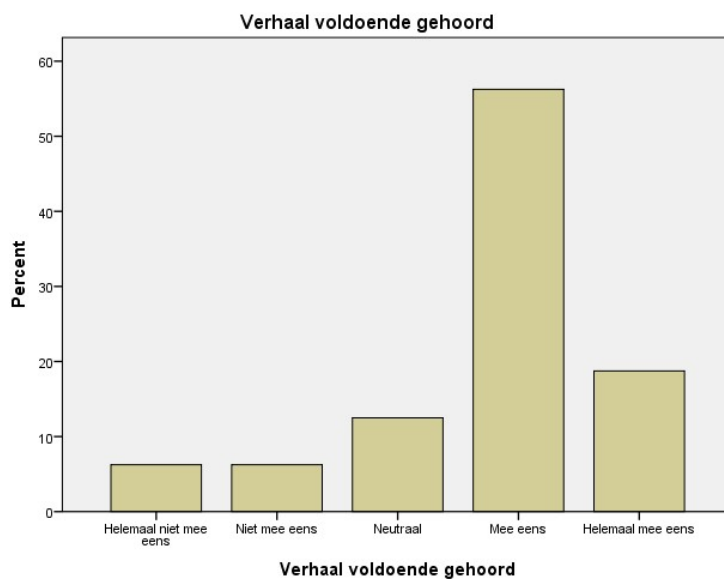
Item: Mijn verhaal is voldoende gehoord

Dit item gaat over de rechtvaardigheid van het proces. In een perfect rechtvaardig proces zou de Officier alle belangen gelijk afwegen, en daarmee dus ook alle belangen volledig gehoord moeten hebben. De vraag of het verhaal van een slachtoffer gehoord is past dan ook op deze schaal als noodzakelijke voorwaarde voor een rechtvaardig proces. Al zou deze item betrokken kunnen worden bij de uitkomst, immers, hoe kun je iemand vragen hoe het volledige proces is geweest en of de persoon volledig is ondervraagd over alles als het proces nog niet is afgelopen. Maar toch is dit bij het proces betrokken in de analyse om de volgende redenen.

Ten eerste komt het slachtoffer over het algemeen maar een keer in contact met politie en Slachtofferhulp Nederland in ZSM. Op het moment dat de respondent de enquête invult heeft de respondent met beide al contact gehad, en dit zal waarschijnlijk geen verschil maken. Echter zou het kunnen, dat is onzeker, dat er toch later nog contact opgenomen zou worden.

Ten tweede vallen de indicatoren over de uitkomst weg, aangezien de uitkomst maar in 1 geval volledig bekend was. Om de gegevens toch nog een richting te geven, is dit een geschikte plaats om de schaal te versterken. Het eerder gekoppelde item, namelijk dat het slachtoffer vindt dat zijn verhaal een rol heeft gespeeld in de uitspraak, wordt hierin echter niet meegenomen.

De meeste slachtoffers, meer dan 80%, vinden dat hun verhaal voldoende is gehoord. We hadden anders kunnen verwachten. Een van de kernkarakteristieken van ZSM is namelijk dat zaken snel worden afgehandeld. In de ogen van slachtoffers worden zij echter nog wel zorgvuldig betrokken in het vertellen van hun verhaal.

Zij hebben dan ook twee keer hun verhaal kunnen vertellen, aan de politie en aan Slachtofferhulp Nederland. Er zijn echter ook twee respondenten die niet vonden dat hun verhaal voldoende is gehoord.

Verhaal voldoende gehoord

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Helemaal niet mee eens	1	6,3	6,3	6,3
	Niet mee eens	1	6,3	6,3	12,5
	Neutraal	2	12,5	12,5	25,0
	Mee eens	9	56,3	56,3	81,3
	Helemaal mee eens	3	18,8	18,8	100,0
Total		16	100,0	100,0	

Schaal partijdigheid

Betrouwbaarheid van de schaal

Ten eerste zullen we onderzoeken in hoeverre een schaal van de uitzonderlijke items betrouwbaar genoeg is. We gebruiken hiervoor Cronbach's Alpha, een maatstaf voor de betrouwbaarheid van schalen. Door de standaarddeviatie daarbij te onderzoeken, kunnen we tot een conclusie komen voor wat betreft de sterkte van de schaal. De schaal wordt als sterk gezien als de afzonderlijke items sterk verwant zijn aan elkaar, en dezelfde richting uit wijzen.

Item Statistics

	Mean	Std. Deviation	N
Verhaal voldoende gehoord	3,75	1,065	16
Politie was onpartijdig	3,94	,998	16
Proces eerlijk verlopen	3,56	,814	16
Niet gediscrimineerd	4,06	1,124	16

We zien ten eerste dat alle gemiddelden boven het neutrale wijzen, dus in de positieve richting. Neutraal is namelijk 3, mee eens is 4 en helemaal mee eens is 5. De standaard deviatie is ongeveer 1 voor alle items. Alleen niet gediscrimineerd heeft zoals verwacht de hoogste standaarddeviatie omdat er veel in extremen is geantwoord.

Reliability Statistics

Cronbach's Alpha	Cronbach's Alpha Based on Standardized Items	N of Items
,716	,716	4

Cronbach's Alpha is hier 0,716. Dat is dus een sterke schaal. Bovendien vertelt ons dit meer over de betrouwbaarheid, die is voor de items voldoende te noemen. We gebruiken hier de vuistregel dat boven de 0,7 de schaal voldoende sterk is en als geheel genomen kan worden. We bekijken hierna hoe de items zich onderling verhouden tot de schaal.

Item-Total Statistics

	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item-Total Correlation	Squared Multiple Correlation	Cronbach's Alpha if Item Deleted
Verhaal voldoende gehoord	11,56	4,529	,684	,547	,533
Politie was onpartijdig	11,38	6,117	,334	,121	,750
Proces eerlijk verlopen	11,75	6,200	,469	,256	,679
Niet gediscrimineerd	11,25	4,733	,566	,468	,615

We zien dat de Cronbach's Alpha of daalt, of een klein beetje stijgt als we een item verwijderen uit de schaal. Echter zullen we de item 'de politie was onpartijdig' niet verwijderen uit de schaal, omdat het een wezenlijk onderdeel is van de schaal. We missen een aspect van partijdigheid bij het verwijderen van deze schaal, en zouden daarmee teveel inleveren op validiteit om betrouwbaarheid ervoor terug te krijgen. We gebruiken dus de huidige mean van deze schaal.

Beschrijving van de schaal

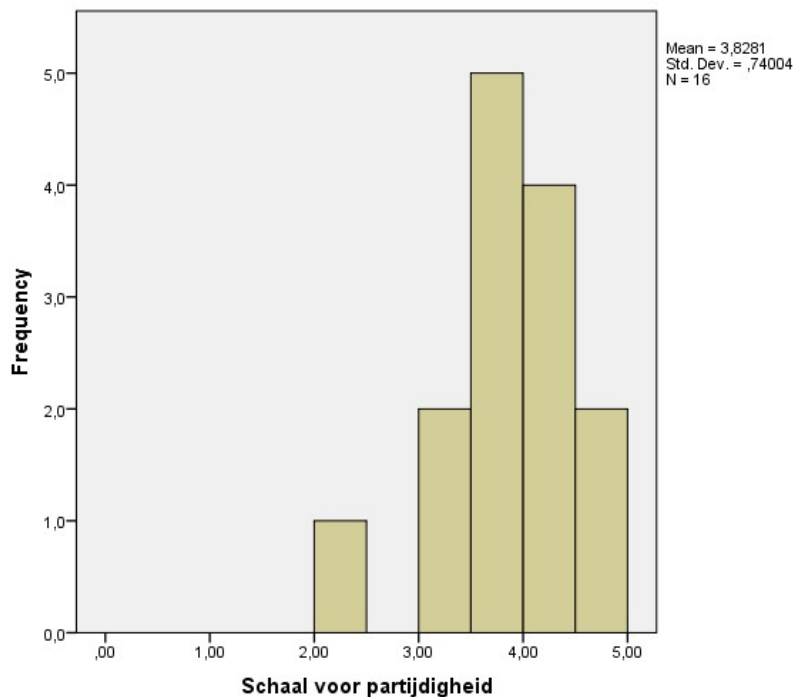
Hier zullen we een beschrijving geven van de totale schaal. We analyseren welk deel positief is geweest, en daarmee het proces als rechtvaardig heeft ervaren.

Schaal voor partijdigheid

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	2,25	1	6,3	6,3	6,3
	3,00	2	12,5	12,5	18,8
	3,50	4	25,0	25,0	43,8
	3,75	1	6,3	6,3	50,0
	4,00	3	18,8	18,8	68,8
	4,25	1	6,3	6,3	75,0
	4,50	2	12,5	12,5	87,5
	5,00	2	12,5	12,5	100,0
Total		16	100,0	100,0	

We zien dat 6%, of een enkel geval, ontevreden is geweest en een gevoel heeft gehad dat het proces partijdig is geweest. Het is in dit geval niet duidelijk, of het slachtoffer bedoelt dat de politie partijdig is geweest naar deze persoon of naar een ander. Echter, omdat deze persoon heeft ingevuld dat hij zich gediscrimineerd voelde gaan we er vanuit dat het om een enkeling gaat.

We zien dat 12,5% neutraal is over de partijdigheid van de politie. In totaal is 81,2 % van alle respondenten positief ten opzichte van de politie in termen van onpartijdigheid. Ondanks dus, dat ZSM een snelle procedure is, vinden respondenten niet dat de politie zijn partijdigheid verliest.

6.2 Snelheid

Waar partijdigheid slaat op de rechtvaardigheid van het proces, behelst de snelheid in onze ogen de effectiviteit van het proces. We denken dat het niet zozeer rechtvaardig is, of het langer of korter duurt, maar dat men het proces er wel degelijk op kan afrekenen. Hier zullen we de verschillende items van snelheid bespreken. Vervolgens bekijken we de mogelijkheid tot een constructie van een schaal, en naar de betrouwbaarheid van die schaal. We verwachten dat voor slachtoffers een aantal zaken een rol kunnen spelen wat betreft snelheid: hoe snel het slachtoffer wordt gebeld door de politie, hoe lang het duurt voor Slachtofferhulp Nederland contact opneemt en hoe lang het duurt voordat er een uitspraak gedaan wordt in de zaak. De volgende items vallen onder snelheid:

- De politie heeft snel genoeg contact opgenomen (Q12_1)
- Slachtofferhulp Nederland heeft snel genoeg contact opgenomen (Q12_2)
- De uitspraak kwam snel genoeg voor mij (Q12_6)
- De uitspraak laat lang op zich wachten (Q12_8)

Items Snelheid

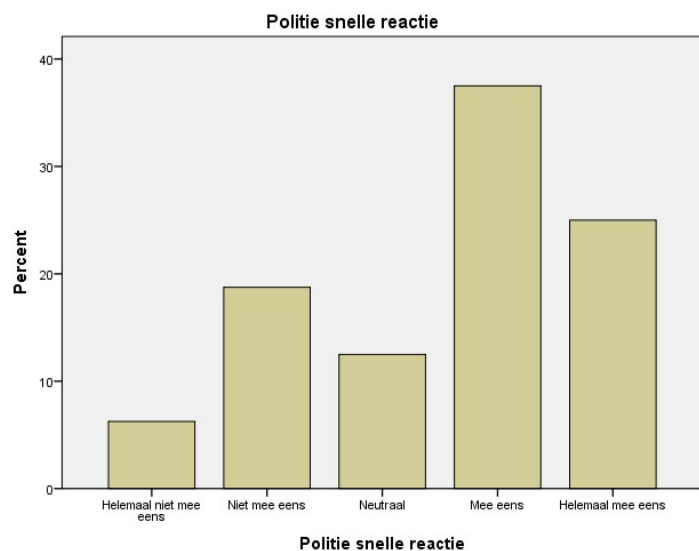
Item de politie heeft snel genoeg contact met me opgenomen na de aangifte

Met deze item onderzoeken we hoe lang de slachtoffers het vinden duren voordat de politie contact met ze heeft opgenomen na de aangifte. We gaan ervan uit dat er contact is geweest met de politie.

Niet alleen duidt dit item op het proces en niet zozeer op de uitkomst, het gaat ook over de effectiviteit in plaats van over de rechtvaardigheid, van dit onderdeel van de juridische procedure.

Dit item is gevraagd aan alle respondenten en we hebben dus 16 antwoorden. De vraagstelling is volgens ons achteraf wellicht niet

helemaal valide. Wat er precies gemeten wordt is hier namelijk niet per se eenduidig. Of het snel genoeg is, hangt af waar het snel genoeg voor is geweest in de ogen van het slachtoffer. Echter, voor de schaal maakt de reden niet uit, het gaat in dit geval om de snelheid en hoe die ervaren wordt. Daarom is het toch een gepast item.

Politie snelle reactie

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Helemaal niet mee eens	1	6,3	6,3	6,3
	Niet mee eens	3	18,8	18,8	25,0
	Neutraal	2	12,5	12,5	37,5
	Mee eens	6	37,5	37,5	75,0
	Helemaal mee eens	4	25,0	25,0	100,0
	Total	16	100,0	100,0	

Item Slachtofferhulp Nederland heeft snel genoeg contact met me opgenomen na de aangifte

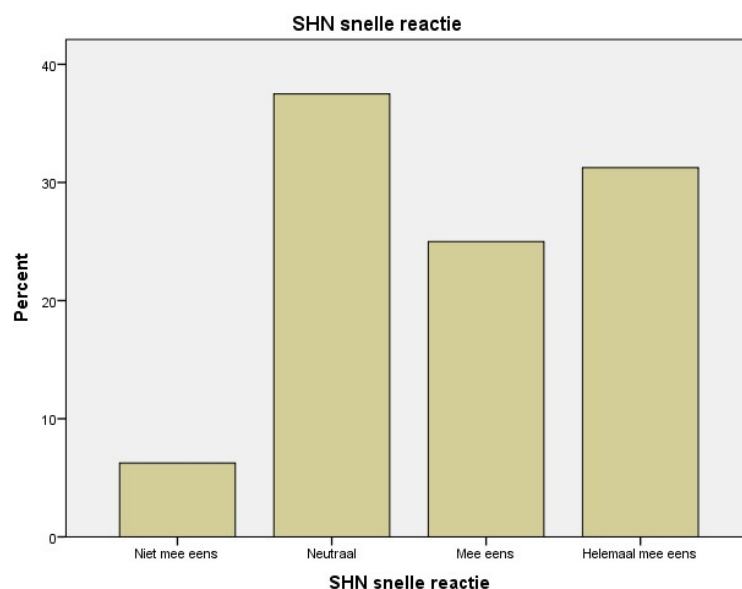
Met dit item meten we hoe lang het wat betreft slachtoffers heeft geduurd voor ze contact hebben gehad met Slachtofferhulp Nederland. Dit item beschrijft hoe effectief het proces wordt ervaren. In de ZSM procedure liggen alleen de contacten vast. Wat dat betreft is het dus logisch om naar de snelheid van die contacten te vragen. We verwachten op dit item weinig neutrale antwoorden.

Immers zou iedereen contact met Slachtofferhulp Nederland gehad moeten hebben, en bovendien heeft iedereen deze vraag gehad. Voor wat betreft de snelheid zien we dit dan ook als een geschikt item.

Wat echter opvalt aan het item is dat er veel neutrale antwoorden zijn gegeven, tegen de verwachting in. Uit een

telefoongesprek bleek dat er ook

een respondent was die helemaal geen contact heeft gehad met Slachtofferhulp Nederland, maar doorverwezen was vanaf de politie. Het zou dus twee dingen kunnen betekenen. Ten eerste dat er geen contact is geweest, en ten tweede dat de persoon in kwestie niet zozeer een positief of negatief oordeel wilde geven over de snelheid van de reactie. Noch mee eens, noch mee oneens zou daar volstaan. Het grotendeel is echter tevreden met de snelle reactie van Slachtofferhulp Nederland.

SHN snelle reactie

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Niet mee eens	1	6,3	6,3	6,3
	Neutraal	6	37,5	37,5	43,8
	Mee eens	4	25,0	25,0	68,8
	Helemaal mee eens	5	31,3	31,3	100,0
	Total	16	100,0	100,0	

Item de uitspraak kwam snel genoeg voor mij

Dit item hebben we voorgesteld in de vooronderstelling dat we te maken hadden met zaken van respondenten waarbij de Officier van Justitie al een beslissing had genomen. Ook nadat we de enquête hiervoor hebben aangepast hebben we deze stelling aangehouden, echter hebben we deze toen alleen besteld als duidelijk werd dat slachtoffers op de hoogte waren van de uitspraak. Al met al waren er veel neutrale antwoorden op dit item. Echter kunnen we geen schaal bouwen met deze zeer verschillende items, omdat ze niet inwisselbaar zijn en niet hetzelfde meten.

7. Conclusie

Onderzoeksvraag

Gezien de kleine hoeveelheid respons en de daarmee gepaarde lage externe validiteit zijn we niet in staat de hoofdvraag te beantwoorden. Wel kunnen we stellen dat respondenten die meededen zich over het algemeen onpartijdig behandeld voelden op een enkleing na. Verder kunnen we concluderen dat er respondenten zijn waarbij de uitspraak op zich liet wachten.

Als vervolgeonderzoek raden we aan om meer tijd te trekken uit het onderzoek. Bovendien raden we aan een vergelijking te maken met gegevens van vroeger. Zo kan er enigszins een vergelijkende analyse gedaan worden. Een volledig accurate vergelijking voor zaken van de traditionele methode en ZSM-methode is echter niet haalbaar, aangezien alles via ZSM loopt en er vanwege selectie van zaken er geen gelijke groepen respondenten ontstaan.

We raden de politie en justitie aan om de terugkoppeling te professionaliseren naar het slachtoffer en om die terugkoppeling te versnellen. Als politie en justitie zichtbaar en merkbaar wil optreden zal dat niet alleen moeten blijken uit de daden, dus een snelle afhandeling, maar zal er ook op die manier moeten worden teruggecommuniceerd. Zo wordt er snel duidelijkheid verschaft.

Appendix

Appendix 1: Enquête

ZSM Enquête definitief

Q1 Wat is uw geslacht?

1. Man (1)
2. Vrouw (2)

Q2 Wat is uw leeftijd?

3. Jonger dan 20 jaar (1)
4. 20-39 jaar (2)
5. 40-59 jaar (3)
6. 60-79 jaar (4)
7. 80 jaar of ouder (5)

Q3 Wat is uw woonplaats?

Q4 Vond het delict plaats in uw woonplaats?

- 8. Ja (1)
- 9. Nee (2)

Display This Question:

If Vond het delict plaats in uw woonplaats? Nee Is Selected

Q5 In welke plaats vond het delict plaats?

Q6 Van welk delict bent u slachtoffer geweest?

- Beroving (1)
- Diefstal (2)
- Oplichting (3)
- Overval (4)
- Woninginbraak (5)
- Bedreiging (6)
- Mishandeling (7)
- Stalking (8)
- Anders namelijk: (9) _____

Q21 Heeft de Officier van Justitie al een beslissing genomen?

- Ja (1)
- Nee (2)
- Weet ik niet (3)

Display This Question:

If Heeft de Officier van Justitie al een beslissing genomen? Ja Is Selected

Q22 Weet u de uitkomst van de beslissing van de Officier van Justitie?

- Ja (1)
- Nee (2)

Display This Question:

If Heeft de Officier van Justitie al een beslissing genomen? Ja Is Selected

Q8 Heeft de verdachte een straf ontvangen van de Officier van Justitie?

- Nee, de verdachte komt voor de rechter of is voor de rechter gekomen (1)
- Nee, de verdachte is vrijgesproken (5)
- Ja, een taakstraf (2)
- Ja, een geldboete (3)
- Weet ik niet (9)
- Ja, namelijk: (4) _____

Display This Question:

If Heeft de Officier van Justitie al een beslissing genomen? Ja Is Selected

Q7 Heeft de Officier van Justitie bepaald dat er een schadevergoeding gevorderd wordt?

- Ja (1)
- Nee (2)
- Nee, ik heb ook geen schadevergoeding willen vorderen. (4)

Display This Question:

If Weet u de uitkomst van de beslissing van de Officier van Justitie? Ja Is Selected

Q9 Voldeed de uitspraak van de Officier van Justitie aan mijn verwachting?

- Helemaal (1)
- Nee (2)
- Helemaal niet (3)

Display This Question:

If Voldeed de uitspraak van de Officier van Justitie aan mijn verwachting? Deels Is Selected

Or Voldeed de uitspraak van de Officier van Justitie aan mijn verwachting? Helemaal niet Is Selected

Q10 Waarom voldeed de uitspraak niet helemaal aan mijn verwachting?

- De straf is lager dan verwacht (2)
- De schadevergoeding was lager dan verwacht (4)
- Anders namelijk (6) _____
- De dader is onterecht vrijgesproken (7)

Q11 Geef aan of de verdachte..

- De verdachte heeft laten weten spijt te hebben (1)
- De verdachte heeft zijn excuses aan mij gemaakt (2)
- De verdachte heeft eventuele schade vergoed (3)
- De verdachte en ik zijn er over in gesprek gegaan (4)
- Geen van bovenstaande (5)

Q12 De volgende stellingen gaan over het contact met de betrokken instanties. In hoeverre bent u het eens met de volgende stellingen?

	Helemaal niet mee eens (1)	Niet mee eens (2)	Neutraal (3)	Mee eens (4)	Helemaal mee eens (5)
De politie heeft snel genoeg contact met me opgenomen na de aangifte (1)	10.	11.	12.	13.	14.
Slachtofferhulp Nederland heeft snel genoeg contact met me opgenomen na de aangifte (2)	15.	16.	17.	18.	19.
De politie was onpartijdig (3)	20.	21.	22.	23.	24.
Het proces is eerlijk verlopen (4)	25.	26.	27.	28.	29.
Ik werd niet gediscrimineerd (5)	30.	31.	32.	33.	34.
If Heeft de Officier van Justitie al een beslissing genomen? Ja Is Selected	35.	36.	37.	38.	39.
De uitspraak kwam snel genoeg (6)					
If Heeft de Officier van Justitie al een beslissing genomen? Nee Is Selected	40.	41.	42.	43.	44.
De uitspraak laat te lang op zich wachten (8)					

Q13 De volgende stellingen gaan over uw betrokkenheid. In hoeverre bent u het eens met de volgende stellingen?

	Helemaal niet mee eens (1)	Niet mee eens (2)	Neutraal (3)	Mee eens (4)	Helemaal mee eens (5)
Mijn verhaal is voldoende gehoord (1)	45.	46.	47.	48.	49.
Ik heb het gevoel dat mijn verhaal een rol heeft gespeeld in de uitspraak (2)	50.	51.	52.	53.	54.
If Heeft de Officier van Justitie al een beslissing genomen? Ja Is Selected	55.	56.	57.	58.	59.
Voor mijn gevoel is de zaak na de uitspraak van de Officier van Justitie afgedaan (3)					
If Geef aan of de dader.. De dader heeft laten weten spijt te hebben Is Not Selected	60.	61.	62.	63.	64.
Ik had een excuses gewild (4)					
If Geef aan of de dader.. De dader heeft laten weten spijt te hebben Is Not Selected	65.	66.	67.	68.	69.
Ik had gewild dat de dader spijt betuigde en dat ik het had gezien (5)					

If Geef aan of de dader.. De dader en ik zijn er over in gesprek gegaan Is Not Selected Ik had een gesprek met de dader gewild (6)	70.	71.	72.	73.	74.
---	-----	-----	-----	-----	-----

Display This Question:

If Heeft de verdachte een straf ontvangen van de Officier van Justitie? Weet ik niet Is Not Selected

Q14 De volgende stellingen gaan over de uitkomst.In hoeverre bent u het eens met de volgende stellingen?

	Helemaal niet mee eens (1)	Niet mee eens (2)	Neutraal (3)	Mee eens (4)	Helemaal mee eens (5)
If Heeft de verdachte een straf ontvangen van de Officier van Justitie? Nee, de verdachte komt voor de rechter of is voor de rechter gekomen Is Selected Or Heeft de verdachte een straf ontvangen van de Officier van Justitie? Nee, de verdachte is vrijgesproken Is Selected Ik vind de beslissing van de Officier van Justitie gepast (1)	75.	76.	77.	78.	79.
If Heeft de verdachte een straf ontvangen van de Officier van Justitie? Ja, een taakstraf Is Selected Or Heeft de verdachte een straf ontvangen van de Officier van Justitie? Ja, een geldboete Is Selected Or Heeft de verdachte een straf ontvangen van de Officier van Justitie? Ja, namelijk: Is Selected De uitspraak van de Officier van Justitie lag voor mij binnen de verwachting (2)	80.	81.	82.	83.	84.

If Heeft de Officier van Justitie bepaald dat er een schadevergoeding gevorderd wordt? Ja Is Selected Or Heeft de Officier van Justitie bepaald dat er een schadevergoeding gevorderd wordt? Nee, maar ik heb wel een schadevergoeding willen vorderen. Is Selected Ik heb meer schadevergoeding gevraagd dan dat ik gekregen heb (3)	85.	86.	87.	88.	89.
If Heeft de Officier van Justitie bepaald dat er een schadevergoeding gevorderd wordt? Ja Is Selected Or Heeft de Officier van Justitie bepaald dat er een schadevergoeding gevorderd wordt? Nee, maar ik heb wel een schadevergoeding willen vorderen. Is Selected Ik heb geprobeerd eruit te halen wat ik kon (5)	90.	91.	92.	93.	94.

If Heeft de Officier van Justitie bepaald dat er een schadevergoeding gevorderd wordt? Ja Is Selected Or Heeft de Officier van Justitie bepaald dat er een schadevergoeding gevorderd wordt? Nee, maar ik heb wel een schadevergoeding willen vorderen. Is Selected Ik heb er uiteindelijk alles uitgehaald wat ik eruit wilde halen (6)	95.	96.	97.	98.	99.
If Heeft de verdachte een straf ontvangen van de Officier van Justitie? Ja, een taakstraf Is Selected Or Heeft de verdachte een straf ontvangen van de Officier van Justitie? Ja, een geldboete Is Selected Or Heeft de verdachte een straf ontvangen van de Officier van Justitie? Ja, namelijk: Is Selected Ik vond het soort straf passend voor wat de dader heeft gedaan (7)	100.	101.	102.	103.	104.

If Heeft de verdachte een straf ontvangen van de Officier van Justitie? Ja, een taakstraf Is Selected Or Heeft de verdachte een straf ontvangen van de Officier van Justitie? Ja, een geldboete Is Selected Or Heeft de verdachte een straf ontvangen van de Officier van Justitie? Ja, namelijk: Is Selected Ik vind de hoogte van de straf voldoende (8)	105.	106.	107.	108.	109.
If Heeft de verdachte een straf ontvangen van de Officier van Justitie? Ja, een taakstraf Is Selected Or Heeft de verdachte een straf ontvangen van de Officier van Justitie? Ja, een geldboete Is Selected Or Heeft de verdachte een straf ontvangen van de Officier van Justitie? Ja, namelijk: Is Selected Ik vind de straf is zinvol (9)	110.	111.	112.	113.	114.

If Heeft de verdachte een straf ontvangen van de Officier van Justitie? Ja, een taakstraf Is Selected Or Heeft de verdachte een straf ontvangen van de Officier van Justitie? Ja, een geldboete Is Selected Or Heeft de verdachte een straf ontvangen van de Officier van Justitie? Ja, namelijk: Is Selected Ik denk dat de dader kan leren van de straf (10)	115.	116.	117.	118.	119.
If Heeft de verdachte een straf ontvangen van de Officier van Justitie? Nee, de verdachte komt voor de rechter of is voor de rechter gekomen Is Selected Or Heeft de verdachte een straf ontvangen van de Officier van Justitie? Nee, de verdachte is vrijgesproken Is Selected Ik vind de uitkomst zinvol (11)	120.	121.	122.	123.	124.

If Heeft de verdachte een straf ontvangen van de Officier van Justitie? Nee, de verdachte komt voor de rechter of is voor de rechter gekomen Is Selected Or Heeft de verdachte een straf ontvangen van de Officier van Justitie? Nee, de verdachte is vrijgesproken Is Selected Ik denk dat de verdachte kan leren van deze uitkomst (12)	125.	126.	127.	128.	129.
---	------	------	------	------	------

Q15 In hoeverre bent u het eens met de volgende stellingen?

	Helemaal niet mee eens (1)	Niet mee eens (2)	Neutraal (3)	Eens (4)	Helemaal mee eens (5)
Ik heb tijdens mijn proces alles gedaan wat betrokken instanties van me vroegen (1)	130.	131.	132.	133.	134.
Ik heb moeite gehad met het verloop van het proces (2)	135.	136.	137.	138.	139.
Ik heb moeite met de uitspraak die de Officier van Justitie opgelegd heeft aan de verdachte (3)	140.	141.	142.	143.	144.
Ook al ben ik het niet eens met de gang van zaken, heb ik wel volledig mee moeten werken (4)	145.	146.	147.	148.	149.

Q16 In hoeverre bent u het eens met de volgende stellingen?

	Helemaal niet mee eens (1)	Niet mee eens (2)	Neutraal (3)	Eens (4)	Helemaal mee eens (5)
Ik vertrouw blindelings op het oordeel van de Officier van Justitie (1)	150.	151.	152.	153.	154.
Mijn vertrouwen in een goede afloop was groot (2)	155.	156.	157.	158.	159.
Ik wilde graag meewerken met de instanties tijdens mijn proces (3)	160.	161.	162.	163.	164.
Ik begrijp goed welke instanties in mijn proces de beslissingen nemen (4)	165.	166.	167.	168.	169.
Ik kon de betrokken instanties vertrouwen (5)	170.	171.	172.	173.	174.

Q17 In hoeverre bent u het eens met de volgende stellingen?

	Helemaal niet mee eens (1)	Niet mee eens (2)	Neutraal (3)	Eens (4)	Helemaal mee eens (5)
Ik begreep waarom de Officier van Justitie beslissingen mag/moet nemen in mijn proces (1)	175.	176.	177.	178.	179.
Ik wist van tevorens hoe mijn proces zou verlopen (2)	180.	181.	182.	183.	184.
Het is mij totaal duidelijk welke instantie welke bevoegdheden had in mijn proces (3)	185.	186.	187.	188.	189.
Ik ben over het algemeen goed op de hoogte van de wet en regelgeving (4)	190.	191.	192.	193.	194.

Q18 In hoeverre bent u het eens met de volgende stellingen?

	Helemaal niet mee eens (1)	Niet mee eens (2)	Neutraal (3)	Eens (4)	Helemaal mee eens (5)
Ik ben teleurgesteld in de rol van politie en justitie in mijn proces (1)	195.	196.	197.	198.	199.
Ik ben teleurgesteld over de afdoeningsbeslissing in mijn proces (2)	200.	201.	202.	203.	204.
Het contact met Slachtofferhulp Nederland was geruststellend (3)	205.	206.	207.	208.	209.
Ik heb de manier van rechtsbehandeling als positief ervaren (4)	210.	211.	212.	213.	214.

Appendix 2: Voorlopige hechtenis

Bevel voorlopige hechtenis OvJ naar rechter-commissaris

Art. 67 Sv: Bevel tot voorlopige hechtenis als:

- *Misdrijf voor gevangenisstraf van vier jaren of meer (daaronder valt ook diefstal bijvoorbeeld)*
- *Art 132, 138a, 138b, 139c, 139d, eerste tweede lid 161sexies, eerste lid, onder 1, en tweede lid, 137c, tweede lid, 137d, tweede lid, 137e, tweede lid, 137g, tweede lid, 248d, 248e, 285, eerste lid, 285b, 300, eerste lid, 321, 323a, 326c, tweede lid, 350, 350a, 351, 395, 417bis en 420 quator van Wetboek strafrecht*
 - *Art. 132: verspreiding opruiend geschrift*
 - *Art 138a: Computervredebreuk, aftappen en opnemen*
 - *Art 138b: Toegang belemmeren tot een geautomatiseerd werk*
 - *Art 139c,d: Aftappen, af luisteren, apparatuur*
 - *Art 161Sexies: Over het opzettelijk vernielen van computerapparatuur, met consequenties (als iemand de boel wil hacken en op de kop wil zetten)*
 - *Art 137c: Belediging grote groepen mensen op basis van ras, levensovertuiging of geloofsovertuiging en daarbij zij gewoonte ervan maakt*
 - *Art 137d: Aanzetten tot haat en daar de gewoonte van maakt*
 - *Art 137e: Ten behoeve van zakelijke berichtgeving mensen worden beledigd en dat daar een gewoonte van gemaakt is*
 - *Art 137g: Discriminatie vanuit beroep en daar een gewoonte van maakt*
 - *Art 248d: Minderjarige getuige laten zijn seksuele handelingen*
 - *Art 248e: 'Grooming': afspreken met minderjarigen via internet*
 - *Art 285: Bedreiging, waarbij veiligheid in geding komt*
 - *Art 285b: Stalking*
 - *Art 300: Eenvoudige mishandeling*
 - *Art 321: Verduistering*
 - *Art 323a: Fraude met EG-subsidie*

- *Art 326c: Ongeoorloofd gebruik telecommunicatiediensten*
- *Art 350(a): Beschadiging goederen, dieren, (of computergegevens)*
- *Art 351: Vernielingen van openbaar nut*
- *Art 395: 'Insubordinatie', ofwel een schipper hoger in rang aanvallen of dwarsbomen*
- *Art 417bis: Schuldheiling*
- *Art 420 quator: Schuldwitwassen*
- *Een misdrijf omschreven in:*
 - *Art 122 eerste lid Gezondheids- en Welzijnswet voor dieren (mishandeling, verwaarlozing)*
 - *Art 175 tweede lid, onderdeel b, of derde lid in verband met het eerste lid, onderdeel b van de Wegenverkeerswet 1994 (roekeloos rijgedrag met lichamelijk letsel tot gevolg)*
 - *Artikel 30 Tweede lid, van de Wet buitengewone bevoegdheden burgerlijk gezag (bevelen van de Koning of minister Veiligheid en Justitie negeren ten aanzien van het verlaten van een bepaald gebied)*
 - *De artikelen 52,53, eerste lid en 54 van de Wet gewetensbezwaren militaire dienst (dienstverplichting of vervangende diensten opzettelijk niet weigeren)*
 - *Artikel 31 Wet op Kansspelen (kloten met speelautomaten en dergelijken)*
 - *Artikel 11 tweede lid Opiumwet (drugshandel)*
 - *Artikel 55 Tweede lid van Wet wapens en munitie (illegaal wapenbezit)*
 - *Artikelen 5:56, 5:57,5:58 Wet op financieel toezicht (voorwetenschap transactieverbod (speculeren), mededingsverbod obv voorwetenschap en marktmanipulatie)*
 - *Artikel 11 Wet tijdelijk huisverbod (uit huis geplaatsten)*
- *En nog een aantal waarborgen ten opzichte van een terroristisch misdrijf, als het echt ernstig is in alle andere gevallen, of ten slotte als iemand geen vaste woon of verblijfplaats heeft maar iets heeft gedaan waarvoor je een gevangenisstraf zou kunnen geven.*

Appendix 3: Samenvatting 'Beleid benaderen slachtoffers op ZSM'

Samenvatting beleid benaderen slachtoffers op ZSM

Leeftijd:

Als een slachtoffer jonger is dan 12 jaar dan worden de ouders benaderd, tot en met 15 jaar worden zowel de ouders als het slachtoffer benaderd. Slachtoffers die ouders zijn dan 16 jaar worden zelf benaderd, indien beslissingen moeten worden met betrekking tot de schade dan worden de ouders betrokken.

Informatie:

Tijdens het gesprek wordt duidelijk uitgelegd wat de ZSM-procedure inhoudt en wat de positie van SHN is. Ook wordt informatie gegeven over de strafprocedure en in welk stadium de zaak zich bevindt. Uitgelegd wordt dat de Officier in zijn beslissing de gevolgen voor het slachtoffer wil

meewegen. Goedkeuring wordt gevraagd voor de doorgifte van informatie aan de officier van justitie. Informatie over de dienstverlening van SHN wordt gegeven.

Gevolgen in kaart brengen:

De gevolgen worden in vier verschillende gebieden ingedeeld. Gevraagd wordt naar de psychische gevolgen (emoties zoals angst), de fysieke gevolgen (letsel en herstel in kaart brengen), de sociale en maatschappelijke gevolgen (vragen naar netwerk, gevolgen voor werk, studie stage etc.) en financiële gevolgen (zowel materiele als immateriële schade).

Behoeften in kaart brengen:

Op basis van de gevolgen kan worden voorgesteld een AD dienst aan te maken, informatie te geven over het Schadefonds Geweldsmisdrijven, een JD dienst aan te maken. Geïnformeerd wordt naar een (rechtsbijstands-) verzekering. Ten aanzien van de afdoening wordt besproken welke wensen en juridische mogelijkheden er zijn. Hierbij kan worden gedacht aan een contact- of gebiedsverbod, (strafrechtelijke) bemiddeling, andere betekenisvolle afdoeningen waarbij de maatschappij of de schade wordt hersteld. Bij huiselijk geweld wordt de organisatie Veilig Thuis genoemd.

Afronding:

Aan het einde van het gesprek wordt een samenvatting gegeven, afspraken worden herhaald en de medewerker stuurt een mail met de besproken informatie. Het slachtoffer wordt verteld dat hij/zij schriftelijk door het OM wordt geïnformeerd over de afdoening of verdere vervolging.

Referenties

- Algemene Rekenkamer. (Februari 2012). Prestaties in de strafrechtketen.
- Andersson Elffers Felix. (20 maart 2013). Ongewenste uitstroom in de strafrechtketen, Oorzaken en Oplossingen.
- Bauw, E., Böhrer, B., & Westerveld, M. (2013). Togadragers in de rechtsstaat: de juridische professies en de toegang tot het recht. *Boom Juridische uitgevers, Den Haag*.
- Bekkers, V. (2007). Beleid in beweging. *Uitgeverij LEMMA Den Haag*.

- Commissie Posthumus. (2005). Evaluatieonderzoek in de Schiedammer parkmoord.
- Fredrickson. (2016). The public administration theory primer. *The westview press*.
- Hartjes, L. M. (2014). ZSM en het recht op een eerlijk proces. *Universiteit van Amsterdam*.
- Judex. (2-10-2016a). Het OM kan u een voorstel doen om strafvervolgning te voorkomen: de transactie. Retrieved from <http://www.judex.nl/rechtsgebied/strafrecht/het-openbaar-ministerie/artikelen/357/het-om-kan-u-een-voorstel-doen-om-strafvervolgning-te-voorkomen%3a-de-transactie.htm>
- Judex. (2-10-2016b). Het OM mag u ook een straf opleggen: de OM-afdoening.
- Judex. (2-10-2016c). Wanneer heb ik een strafblad? Retrieved from http://www.judex.nl/rechtsgebied/strafrecht/het-openbaar-ministerie/artikelen/359/wanneer-heb-ik-een-strafblad_.htm
- Leferink, S. (2015). 'De positie van het slachtoffer in de ZSM-werkwijze. Liever maatwerk dan snelheid.'. *Delikt en Delinkwent*, 27.
- Louwers, S. A. J. (2014). Masterscriptie Rechtsgeleerdheid. ZSM en het EVRM. *Tilburg University*.
- Opstelten, I. W. (6 maart 2012). Prestaties in de strafrechtketen (Kamerstuk).
- Opstelten, I. W. (29 juni 2012). Versterking van de prestaties in de strafrechtketen (Kamerstuk).
- Pakes, F. J. (2001). Spiders in the web: Public Prosecutors at Work. *Proefschrift Leiden*.
- Rijksoverheid. (2-10-2016a). <https://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/rechtspraak-en-geschiloplossing/vraag-en-antwoord/wat-gebeurt-er-als-ik-word-verdacht-van-een-strafbaar-feit>.
- Rijksoverheid. (2-10-2016b). Infloblad: U wordt verdacht.
- Schagen, J., Renes, J., & Duijneveldt, I. v. (2013). De impact van ZSM op ketensamenwerking. *Het tijdschrift voor de politie*, 75(5).
- Tyler, T. R. (2006). Why people obey the law. *Princeton University Press*.
- Wet OM afdoening. (7 juli 2006). Geraadpleegd 27 januari 2007.
- WODC. (2016). Snel, betekenisvol, zorgvuldig. Een tussenevaluatie van de ZSM-werkwijze.